

20. januar 2005

Kr. 10,-

70. årgang

ORGAN FOR MENTAL, SOSIAL OG ØKONOMISK NYORIENTERING

Nr. 1

VÅRT MÅL: Et fritt levende selvvirksomt samfunn
 VÅR METODE: Selvkontroll og hensynsløs, men objektiv kritikk
 VÅRT MIDDEL: Ny livsorientering bygget på Kristusimpulsen

MOTTO: Riv ned alle gjerder som skiller menneskene og hindrer dem fra å oppleve og erkjenne våre dype fellesinteresser innenfor vårt felles samfunn. Frem med helhetsfølelsen og totalitetsbevisstheten. Ned med partipolitikken og klassekampen. Frem med det frie levende selvvirksomme samfunn.

Helhetsøkonomien (Totalitetsøkonomien) IV

(Kortversjon av Alf J. Wang)

Merk!

Da jødene som var et nomadefolk, gikk over til å bli fastboende, med bosettinger i byer og landsbyer, ble pengesystemet innført, og automatisk av seg selv kom menneskenes ukontrollerte lek med pengene og fiktivverdiene. Noe som førte til de samme økonomiske problemer da som nå i vår tid, for systemet er det samme og som gjennom historien gjentar seg og skaper problemer.

De gamle babylonere gjorde noe av de samme erfaringer, men det er jødene som klarest har gjort rede for dette.

Når BDB henviste til Bibelen så var det fordi han der fant historiske bevis for sine økonomiske og sosiale teorier. Dette har ike noe med religion å gjøre, men er en historisk kjensgjerning.

Vi går videre i Bondes bok Totalitetsøkonomien.

Fenomenet består altså i en ubevisst kollektiv overførsel av den skapende fantasi og arbeidsevne hos mennesket selv til penger og tall, som jo selv er skapt av den samme fantasi! Og det ligger da i sakens

egen sjelelige – bevegelige (psyko-dynamiske) natur, at den massefantasi hos det store folk som ikke er seg fullt bevisst hva den har skapt, også blir et billig bytte for sine egne skapelser.

Derfor trodde menneskene på onde makter, spøkelses og demoner i fortiden, og derfor tror vi på «tider» og «konjunkturer» og «kapitalisme» i nåtiden – som i seg selv levende og selvstendige vesener, istedetfor å være klar over at det hele er et hjernepinn som vår fantasi har skapt!

Men blir vi oss altså vår egen sjeledynamikk, våre egne sjelekrefter og deres rolle i den menneskelige økonomi, bevisst, så vil vi «avsjele» de «dårlige tider» og med enkle og billige midler stillferdig nøytralisere og «avskaffe» kapitalismen. Og med kjennskapet til bevegelsen innen alt liv, så vil vi også se og forstå, gjennomskue og kontrollere alle de «bevegelser som finner sted innen den økonomiske verden. De «mystiske» «problemer» «forståes» det blir ikke lenger problemer, det blir ikke lenger mystikk. Alt har sin enkle og naturlige forklaring.

For å få verdens folkemasser til å begripe denne i og for seg enkle påvisning om «den fjerde dimensjon» som ligger i menneskene selv, så må alle våre skoler, hele vår private og kollektive pedagogikk, og hele vår kirke og presse og åndelige veiledning legges om. Der må tas direkte sikte på å utvikle «persepsjonssansen», og den «kinestetiske» sans, som er den bevisste sans for bevegelsen innenfor tingene eller det vi kaller for «selvbevegelsen». Idag så gjør man det stikk motsatte.

Ikke alt stoff i kasse D, er dynamisk, og har selvvirksom kraft og bevegelse i seg selv.

Dette er tilfelle med alle anorganiske stoffer: Men alle organiske stoffer i planter og dyr er i besittelse av den selvvirksomme bevegelse og skapende kraft som mangler i kasse A. Vi ser at stener ikke kan gi brød, som poteter og korn.

■ forts. side 6

Kan vi stole på økonomane?

Det er 40 – 50 økonomar i NRK. Ja, så mange lærde brukar NRK for å fortelje oss om økonomien framover. Dei gjer dette i von om at iallfall nokon av dei seier sant.

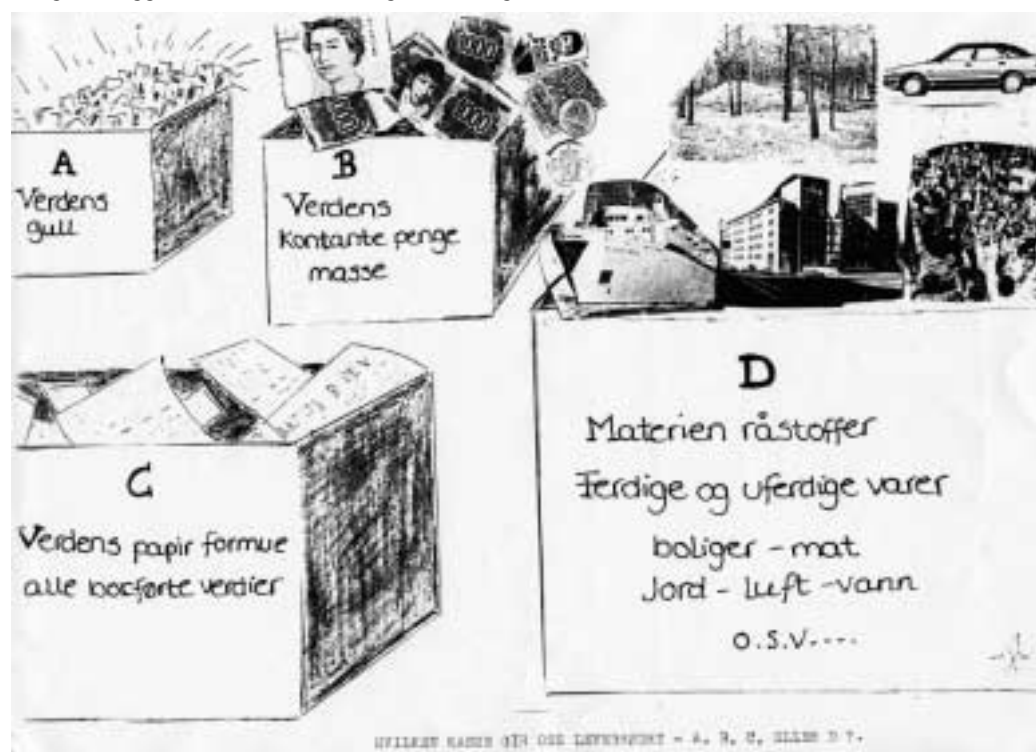
I dag 13. mars 2001 tok NRK tv opp dette spørsmålet. Kan det vere å lite på at alle desse økonomane seier sant? Ein av deltakarane, ein professor på BI, Moene heitte han. (Eg veit ikkje). Denne Moene kunne fortelje tv-dama at det har mykje med psykologi å gjere når desse 50 skal forklare om den økonomiske stoda. Psykologien fører over på eit nytt felt også når det gjeld økonomisk orientering. Ja, dette var nytt i den sosialøkonomiske leiren!

På Universitetet i Oslo, der eg studerte like fram til eksamen i 1939, men vart jaga vekk frå lesesalane fordi tyske tropper marsjerte nedover Karl Johan, hende dette! I året 39 var alle studentane og professorane samla til allmannamøte om økonomien. Eg var freidig nok til å ha innlegg. Eg

tok fram eit døme: Dersom eg skal gå ut av salen vi er i, men på golvet ligg ein gullbarre eller noko slikt som eg støyter meg på og ramlar framover, så reiser eg meg, men legg skulda for fallet på gullbarren, ja då tenkjer eg slik sosialøkonomane gjer i dag. Dette vart for drygt for leiaren for studiet den gongen, professor Wilhelm Keilhaug. Han tok ordet og i tydeleg sinne kalla han det eg sa for kvakksalveri. Dette som eg la fram, måtte ikkje takast alvorleg.

Vel, tenkte eg, psykologien må ikkje kome fram i den økonomiske tenking. Men i dag, ca 60 år etterpå, kom Moene fram med det. Det er den psykologiske forskinga som må fram når symbolet gullet eller pengane gis ibuannde, levande liv og vert tillagt den økonomiske verdien framfor varene som trengst til naudturft og næring til alle menneske.

a.r.

ER NOEN LIV MER VERDT ENN ANDRE?

Pengene strømmer inn fra mange land til flomofrene i Asia. Noen måtte få offentlig kritikk for de åpnet pengebingene for alvor, dette gjelder noen av verdens rikeste land, bl.a. Norge og USA.

Men hvor blir de arabiske landene av? Saudi-Arabia, Kuwait, Emiratene osv? Indonesia er verdens største islamske stat og hardest rammet, men araberstatene har tilbudt skarve 10 millioner dollar i gjennomsnitt til ofrene for katastrofen. Ifølge CNN er kritikken massiv fra landenes egne innbyggere som sier at det nå er en gylden anledning til å vise at araberlandene er en del av resten av verden. Olje-giganten Saudi-Arabia har visstnok øket beløpet betydelig etter denne kritikken.

Fra FN-hold kom uttalelsen om at Afrika rammes av katastrofer tilsvarende 3 tsunamier årlig og er dermed blitt de glemte katastrofer i mediesammenheng og i folks bevissthet (eller mangel på sådan...).

En innsender på nettet uttalte i forbindelse med dette følgende: "Må det kanskje døde vestlige turister i hopetall til i Afrika for pengebøkene åpnes for alvor?"

DOJ

Samfunnsliv

Grunnlagt
1931

Sosialpsykologisk avis

Med i redaksjonen

Organ for folkebevegelsen
for ny livsorientering
(Tidligere Samfundspartiet)Astrid Strømme
Indre Sædal 16
50 44 NatlandBertram Dybwad Brochmann
grunnleggerAnders Ryste
disponent og
hjelperektor
6150 ØrstaDag Ove Johansen
8200 Fauske
tlf. 756 42 754E-post: dagoj@online.no
redaktørVed innbetalinger benyttes
NB!
Postgironr.: 0532.08.40645Internett: www.samfunnsliv.no

FN: – Afrikas nød tilsvarer tre tsunamier i året

Flodbølgen i Asia har ført til en giverglede utenom det vanlige i den vestlige verden. I Afrika kan like mange dø i en katastrofe uten at verden enser det, ifølge FN.

VG på nett

Hver dag dør det om lag 1.000 mennesker i den østlige delen av Kongo. Og i løpet av tre til fire måneder vil like mange ha mistet livet i denne regionen som i flodbølgekatastrofen 2. juledag.

Til tross for innstendige oppfordringer får ikke FN inn nok penger til å stanse lidelsen i Afrika, Midtøsten og Øst-Europa.

I 2004 fikk FN faktisk inn mindre til nødhjelp enn både i 2003 og 2002, ifølge FNs nødhjelps koordinatør Jan Egeland. Pengemangelen

rammer særlig land som Somalia, nordlige Uganda, østlige Kongo og Tsjetsjenia.

Verdenssamfunnet har lovet 12 milliarder kroner til de om lag 5 millioner menneskene som er rammet av flodbølgen. For å redde 26 millioner mennesker som er ofre for glemte katastrofer, anslår FN at det trengs 1,2 milliarder kroner mindre enn hva verden nå har lovet til flodbølgeofrene.

I løpet av sju dager har vi fått inn mer penger enn vi gjorde for alle de humanitære katastrofene i 2004, påpekte FNs generalsekretær Kofi Annan søndag.

FN setter pris på givergleden, men hjelpearbeidere frykter samtidig at flodbølgekatastrofen vil gjøre det enda vanskeligere å samle inn penger til dem som i år etter år lever under katastrofelignende forhold.

© NTB 03.01.2005

NÅR NYTT LYS FØDES

Av Svein Otto Hauffen

Gud gi at julen kan bety,
at Sønnen fødes her på ny.
Ei «religiøst», i stemningsskinn.
Men ånds-reelt - i sjel og sinn.

Til Lys-frelse fra «dyr» i oss,
som ego-selvisk byr Herren tross.
Det er hvor Menneskesønnen fødes,
at menneskehjertet gjennomglødes.
(Gi Herodes Ego, ei får til,
det han i oss - som alltid - vil.)

Kan vi fra selvishet bli fri?
Ved selvfornektelsens offer-død,
fødes ånd av Gud.
Åndløst er kjød.

Så «vi kan avta» - Han bli til -
og vi bli ny - slik Herren vil.

LEDER -

KATASTROFEN I SØR-ØST-ASIA

Det er enorme dimensjoner over jordskjelv- og flodbølgekatastrofen i Asia. Skjelvet som utløste tsunamien er det fjerde kraftigste skjelvet siden år 1900 da det fjerde juledag ble oppgradert fra 8.9 til 9.0 på Richters skala.

Dødstallene steg raskt de nærmeste dagene etter flodbølgen etter at verden ble oppmerksom på tragedien.

Når dette skrives er antallet døde oppdatert til over 175 000, men dødstallene stiger for hver dag som går.

Etter en del avventende kommentarer, kom land etter land på banen og lovet store summer for å hjelpe de overlevende flomofrene og pårørende til de omkomne. Det ene landet overbød det andre. Summene høres svimlende store ut, likevel utgjør det for de fleste lands vedkommende, inkludert Norge med sine lovede 10 milliarder kroner, ikke mer enn omkring 0,001 % av BNP. Det er Australia som leder giverekonkurransen i forhold til antall innbyggere i hvert land, med Norge som en god nr. 2.

Er det noen som husker jordskjelvkatastrofen som rammet byen Bam i Iran den 26. desember 2003, nøyaktig ett år på dagen før tsunamien rammet landene i Sørøst-Asia?

Jo, det er vel forhåpentligvis noen som fremdeles husker denne tragedien som førte til 33 000 døde i den iranske byen. De fleste lå i sin dypeste søvn da jordskjelvet knuste husene deres.

Det er her vi etter hvert kommer til poenget for denne første lederen anno 2005. Da Bam ble rammet, trådte også mange av verdens land til med å overby hverandre med pengestøtte til de overlevende og til gjenoppbygging av byen. Ifølge Time Magazine's første utgave i 2005, ble det lovet 1 milliard dollar fra gavmilde givere verden over.

Hva ble så det endelige resultatet av alle denne givergleden, der flere land forsøkte å overby hverandre og vise sin omsorg og vilje til solidaritet overfor landet som president Bush har plassert midt i Ondskapens akse, Iran?

Jo, pr. dato er det utbetalt bare 65 millioner dollar til gjenoppbyggingen. Så mye er altså overbudene verdt.

Det er ikke underlig da at FN's Jan Egeland i bekymrede ordelag trekker inn dette eksemplet i forbindelse med at verdens land nærmest går amok i å konkurrere om hvem som kan gi mest til flomofrene i Sørøst-Asia.

Er det slik at det som er lovet ikke vil bli utbetalt likevel når alt kommer til alt?

Det er et uttrykk nordpå som lyder slik: «Nei, dæm bærre lovve og lyg.»

De nærmeste månedene vil vise om verdensomsorgen for de hardest rammede landene India, Sri Lanka, Indonesia og Thailand virkelig får de økonomiske midlene som så rundhåndet er blitt utdelt i aviser og på TV i beste sendetid.

Er verden blitt så kynisk at det bare er krokodille-tårer som felles av ledende statsmenn på TV når de kommenterer flomkatastrofen?

Vil de glemme det hele om en tid og lukke pengebøkene for utbetaling, slik de gjorde med Bam?

 doj

Tankar og syn

Ivar B. Løne

Dette byrja eg på før møte om riving av Dolvenhuset, og å redda Gamle Vangen. Politikanane og det byråkratiske har ikkje alltid rett, dei vert pressa av markedskrefter. Sterkast der er vorte dei som kjem utanfrå som ikkje er eitt med bygdene. Lokalt kan me gjera noko med det. Men då må me tala rett frå hjarta, til slike som ser og veit. Tek me vekk roti eller fortidi går det gale.

Tek me vekk trykket frå jordi, vert stabiliteten vekte. Som med leira. Tak «trykket» i moralen og lovverket vekk i samfunnet, og det heile vert flytande, utan faste haldepunkt.

No er makt, i peng, status og kva tykkjer andre om meg/oss/vårt ansvar så uthola og skjelvande, utan

fast styring frå folket. «Fyl oss så vert de store og sterke», ikkje det å lyda den Gudeskapte lov alt har i seg. Som: «Det du gjer mot din neste gjer du mot deg sjølv».

Me veit ikkje vår stode, t.d. for vatn og jord utan å ha noko å samanlikna det med. Kva er gode og ufarlige arbeidsmåtar, same med hus og tunskipnad. Å bu i by eller på landet. Sjølvgjort eller det frå andre, slikt innført, berre kjøpt eller tileigna i «lovlege» tjuveri. Av arva eller tileigna poeng, som med salg av naturrikdomar. Oppdemde eller nedtappa landområde. «Av hagens frukter kan me eta fritt». Når det berre går tilbake til jordi att. Ikkje nedgrave, for då forsøpla det.

Ein av mine viktigaste tenkjarar vart Gerhart Iversen med bøkene: Ikke for Nordmenn, Moral og lidel-

se og Livets gåte. Sers viktig var hans setning: Den som tenkjer: «Kva tenkjer andre om meg, har lagt den fyrste grobunn for kreft». Sikker tenkt i vid tyding og, til verdensmoralen og kreftene der og. Lyda menniski meir enn Gud, det gud-domelege.

Eg fekk ikkje inn i BT svar frå Andreas J. Mandelid på Ole Sæverud sin artikkel: «Finnes det noko høyere enn høgsterett». Andreas sa då: «BT torer ikkje taka det inn, så mange vert støyte av det».

Men gjerningane dømmer seg sjølv. No ser me domen over verden, den har aldri sett så fæl ut. Aviser vågar ikkje ut med den heile sannheiti. Øydeleggja og reparera held ikkje.

Redaktører 2005

JANUAR: Dag Ove Johansen
FEBRUAR: Astrid Strømme
MARS: Dag Ove Johansen
APRIL: Astrid Strømme
MAI: Dag Ove Johansen

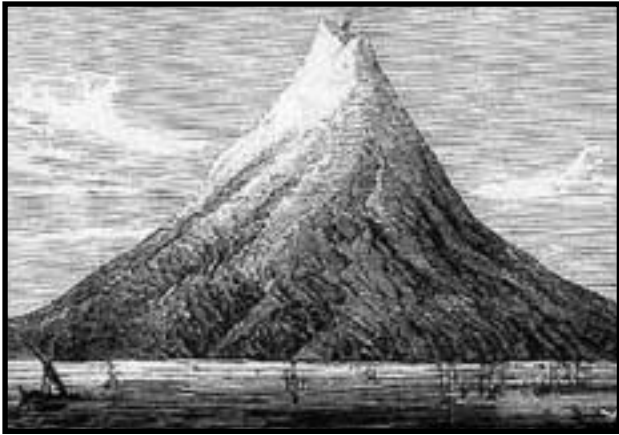
JUNI:
AUGUST:
SEPTEMBER:
OKTOBER:
NOVEMBER:
DESEMBER:

Astrid Strømme
Dag Ove Johansen
Astrid Strømme
Dag Ove Johansen
Astrid Strømme
Dag Ove Johansen

Fra Aftenposten:

Katastrofene som endrer historien

Munchs skrik, fremveksten av islam og Voltaires filosofi har alle vært påvirket av naturens humørsvingninger. Gjennom historien har jordskjelv og vulkaner bidratt til å endre vårt tankeliv og historie.

Krakatoa 1883: Et bilde fra begynnelsen av 1800-tallet viser en forholdsvis fredelig vulkan. Utbruddet i 1883 kunne merkes også i Europa.

San Francisco 1906: 700 mennesker omkom i jordskjelvet, ifølge offisielle tall. Men det virkelige tallet kan være 3000. Mer enn halvparten av byens befolkning på 400 000 ble hjemløse.

Lisboa 1755: Dette kobbersticket viser byen som er legges i ruiner av en tsunami. I havnen er skipene i ferd med å synke, mens passasjerene i forgrunnen til venstre viser klare tegn på panikk.

Krakatoa, sør for Sumatra, var vulkanen som lå og murret, før den plutselig eksploderte 27. august i 1883. Dagen ble til natt i løpet av noen minutter. Smellet kunne høres i store deler av Asia. En gigantisk flodbølge på opptil tredivet meters høyde rammet øyene i området, og 36 000 mennesker omkom. Utslippet fra vulkanen farget himmelen rød og store deler av kloden høsten og vinteren etter utbruddet og skal ha inspirert den spektakulære solnedgangen i Munchs Skrik. Vulkanen ligger langs samme hyperaktive plategrense som det ulykksalige episentret som rammet innfødte og turister i Indonesia, Sri Lanka og Thailand for to uker siden. Men ikke nok med det. I denne enorme geologiske fabrikk hvor ny jordskorpe dannes og ødelegges, påvirkes også menneskets historie og ideer. Og Indonesias vulkaner har ofte spilt hovedrollen.

Forandrer historien.

Vulkanutbruddet kan ha bidratt til et muslimsk opprør mot de nederlandske kolonimaktene noen år etter, spekulerer vitenskapsjournalisten Simon Winchester i boken "Krakatoa". Et opprør som var begynnelsen på en endelig løsrivelse og selvstendighet av staten Indonesia i 1949. Krakatoa-utbruddet skapte også ifølge forfatteren en "global landsby" gjennom et omfattende telegrafnett. Nyheten om utbruddet ble oppdatert daglig i Europa og USA, og til da eksotiske navn som Sumatra, Sunda og Batavia (Jakarta) ble velkjent gjennom utallige avisartikler.

Krakatoa har ført til mer ugagn i historien. En annen kontroversiell hypotese er at et gigantisk vulkanutbrudd fra proto-Krakatoa i 535 e. kr. medvirket blant annet til Romerrikets fall og til fremveksten av islam århundret etter. Temperaturene sank globalt, avlingene feilet, epidemier og hungersnød brøt ut. Dette skapte en ustabilitet som bragte verden nye stater og religioner.

I 1815 førte et annet vulkanutbrudd i Indonesia til historiske rystelser. Vulkanen Tambora hadde et kjempeutbrudd som førte til "året uten sommer" i Europa i 1816, og til hungersnød i en rekke europeiske land. Sommeren 1816 hadde en gjennomsnittstemperatur på flere grader under gjennomsnittet, og i New England (USA) snødde det i juni og juli.

Religion.

- Naturkatastrofer har i ulik grad vært med på å påvirke historien, sier Henrik Svensen ved PGP (Geologiske proessers fysikk) ved Universitetet i Oslo. Han forsker hovedsakelig på naturkatastrofer tilbake i geologisk tid, men også på hvordan naturkatastrofer påvirker vår mentalitet og historie. Han har blant annet sett på sammenhengen mellom religiøse bevegelser og katastrofer.

- Jordskjelvet i San Francisco i 1906 kan ha påvirket pinsebevegelsens oppblomstring i Los Angeles våren 1906. En av pinsebevegelsens grunnleggere, Frank Bartleman, ga også ut en pamflett kalt "Earthquake!!!". Bartleman så på jordskjelvet som et varsel fra Gud om jordens undergang, og han formante til gudfryktighet.

En av få antropologiske studier gjort på forholdet mellom religiøse bevegelser og katastrofer er fra Honduras etter at tornadoen Mitch herjet der i 1998 og over 10 000 døde.

- Landsbyen Morolica ble jevnet med jorden. Etter katastrofen var det en overgang fra katolisisme til mer dommedagspregede evangeliske kirkesamfunn. De aller fleste mente Gud stod bak katastrofen.

Svensen mener at mange kristne og muslimer spekulerer i tilsvarende dommedagsprofetier etter jordskjelvet i Sør-øst-Asia. Han trekker frem en rekke saker i mediene: I den krist-

ne dagsavisen Dagen påstår en Bergens-prest at "Flodbølgen er Guds straff". Predikant Aril Edvardson som har ymtet om at jordskjelvet er tegn på dommedag. Og på IslamOnline blir jordskjelvet av mange sett på som Allahs straffedom.

- Både Koranen og Bibelen fremstiller naturkatastrofer som et tegn på dommedag eller at Gud straffer mennesket for at de lever i synd, sier Svensen.

30 000 døde.

"...de kjente jorden skjelve under føttene og så havet stå i kok og oppsluke alle skip som lå for anker på havnen, ild og aske hvirvlet inn over gater og grunnmurene gikk i knas. Tredve tusen innbyggere i alle aldre og av begge kjønn ble begravd under ruinene", skriver den franske filosofen Voltaire i romanen "Candide" om det skjebnesvangre jordskjelvet i Lisboa i 1755.

- Jordskjelvet i Lisboa var den største naturkatastrofen som rammet Europa i moderne tid. Den hadde enorm symbolsk verdi siden den rammet hovedstaden til en av Europas mektigste stater under høyemessen, sier Gunner Broberg, professor i idéhistorie ved universitetet i Lund. Et kraftig jordskjelv i havet rett utenfor Lisboa skapte en seks meter høy flodbølge som la store deler av byen i grus. En vanlig forklaring på jordskjelvet på den tiden var at de representerte Guds straff over menneskets syndige liv. Slik var det også etter Lisboa-skjelvet. I England mente presteskaper at katastrofen var Guds straff over katolikkene, mens det katolske Lisboa skyldte på tilstedeværelsen av protestanter. Straks etter skjelvet ble protestanter i Lisboa fanget og tvangsomvendt til den katolske lære. Lisboas "vise menn" satte også i gang med offentlige henrettelser som et middel for å hindre videre ødeleggelse.

Lisboa-ødeleggelsen fører også til et jordskjelv i Europas tankeliv.

Hvordan kunne Gud tillate en slik katastrofe? - Voltaire påstår at Lisboa er et vendepunkt: Gud er død, sier Broberg. Vitenskapen fikk derimot en oppblomstring. Filosofen Immanuel Kant skrev tre artikler som forsøkte å forklare jordskjelvet vitenskapelig, og ikke gjennom Gud. Men var mennesket selv skyld i at ødeleggelsene ble så omfattende? Jean-Jacques Rousseau hevdet at det store omfanget av katastrofen skyldtes at menneskene hadde bostatt seg i byer og store hus, fremfor i små hus på landsbygden.

På hvilken måte endret jordskjelvet Portugal?

- Det førte først til en økonomisk nedgang, men Portugal ledes inn i en opplysningsfase. Marques de Pomal bygger opp byen, og kongen blir en annenrangs figur. Jesuittene ble hevet ut. Mange av de ødelagte klostrene ble ikke bygget opp. Naturvitenskapen blir i større grad støttet. Katastrofer leder ofte til en modernisering, sier Broberg.

Hvordan virker dette inn på historien?

- Naturkatastrofer har i høy grad påvirket vitenskap og ideer, og ikke minst gjør de plass til nye mennesker som fører til nye hendelser. Men de store endringene i historien er som regel styrt av mange faktorer.

Naturens humørsvingninger har kanskje ført til flere historiske rystelser. Bidro en tørr sommer i 1788 til dårlig innhøstning og sult i Frankrike og derfor til revolusjonen året etter? Var tørke som en følge av en ekstra kraftig El Niño med på å ryste oldtidsriket Egypt i 2180 f. Kr? Og medvirket vulkanutbruddet på Thera (Santorini) og den etterfølgende flodbølgen i ca. 1450 f. kr. til undergangen til den minoiske kultur på Kreta? Jordskjelvet i Tyrkia som i 1999 krevde tusenvis av menneskeliv hadde også viktig politisk betyd-

ning. Hellas hjalp tyrkerne i letarbeidet, noe som bidro til et politisk tøyvær mellom de to erkefiendene. Men sammenhengene mellom naturkatastrofer er komplekse, og ingen enkle svar finnes.

Hiroshima.

I dag står kun restene etter vulkanen Krakatoa igjen ute i havet mellom Java og Sumatra. Jorden vrikker og vender på seg, og platene skli. Nye vulkaner bygger seg opp igjen i nærheten, og nye utbrudd og jordskjelv vil komme. Kontinentplatenes kollisjoner og glidebevegelser gir det verste og det beste til mennesket i regionen. Et fruktbart vulkansk jordsmonn gjør at millioner av mennesker klamrer seg fast rett over en geologisk trykkoker. Samfunnet blir sårbart, og naturen gir og tar. Jordskjelvet andre juledag flyttet den ene kontinentplaten 20 meter i forhold til den andre, energien utløst tilsvarte 23 000 Hiroshima bomber og forandret dagen med noen mikrosekund. Og titalls etterskjelv har rystet grunnen etter det kraftige jordskjelvet. Men om jordskjelvet forplanter seg inn i historien gjenstår å se.

KILDER:

David Fagan: The Little Ice Age - How climate made history, Basic Books.
Simon Winchester: Krakatoa - The day the world exploded, Penguin Books.
David Keys: Catastrophe: An investigation into the origins of the modern world, Ballantine Books.
Henrik Svensen: Naturhistorie, samfunn og katastrofer. Naturen 2, 2001.
US Geological Survey (www.usgs.gov)

Søsken er vi alle

Av Armand Edgar Nyhus

Søsken er vi alle
På jorda.
Kva har vi å slåst om?
Spesialisert som verda er,
er di teneste berre ei
av tusener som du mottar.

Kva kan eg gjera for deg,
seier livet.
Sjå all naturen
er eit stort samspel
vi kan hauste av.
Men menneskje tenkjer:
Kva kan eg tene på deg
i kroner og øre.

Tømmermannen frå Nazaret
gjorde ei handling for verda
vi burde tenkje over:
han vaska disiplane
sine føter og sa:
Gjer dere slik med kvarandre,
så skal menneskja ein dag
tene kvarandre.

Tømmermannen sa:
Du skal elska din neste
som deg sjølv.
Eit vanskeleg bod
i vår verd,
der menneskje lærer
gjennom presteskap
og skule,
å sjå forakteleg på seg sjølv.

Tømmermannen frå Nazaret
var den største psykolog
og livsfilosof og sa:
Dykk kan ikkje tene livet,
og samtidig dyrke
den urettferdige mammon.
I dagens verd ville han sagt:
Jorda utplyndras,
det er rovdrift og forgiftning
av jorda for tenkte verdiar
si skuld,
der milliardar
av menneskje som lir og svelte,
for oppdikta verdiar si skuld.

Statane vil ikkje selge billig
til den tredje verda,
dei må ha høge prisar
for å oppfylle sine budsjett,
får dei ikkje det så destruerar
dei overfloden av mat.

Moder Jord lir av galskapen
som har teke menneskjeslekta.
Pengen er blitt ein opphengt
Projeksjon i menneske
Sitt indre.
Når det ser på det levande livet,
Så er det pengene som ubevisst
syner seg fram i menneskjepsy-
ken,
og slik omskapar menneskje
sitt syn på livet.

Diskusjonsnotat #D-11/2004

Henimot nullpris ! Samfundspartiets økonomiske tanker

Robert Lalla

Institutt for økonomi og ressursforvaltning
Norges landbrukskøleskole
Postboks 5033, 1432 Ås
<http://www.nlh.no/ior/>
e-post: robert.lalla@ior.nlh.no

Denne serien består av notater som har som formål å stimulere til faglig debatt. Noen av notatene er av en foreløpig karakter, og skal derfor ikke referes eller siteres uten tillatelse fra forfatteren(e).

Vurderingene og slutningene i dette notatet er forfatteren(e) sine egne og representerer nødvendigvis ikke Institutt for økonomi og ressursforvaltning eller Norges landbrukshøgskole sine standpunkt.

Henimot nullpris !
Samfundspartiets økonomiske tanker

1. Innledning

"Samfundspartiet er et opplysningsparti, et radikalt, konservativt fremskrittsparti".¹
G.E. Bonde

Antagelig må ethvert forsøk på å plassere Samfundspartiet med enkle begreper i det politiske landskapet resultere i en lignende sammenblanding. En annen karakterisering som gis av Bauge øker forståelsen i liten grad:² Samfundspartiet er ikke noget parti i vanlig forstand. Men det er en kristelig, social folkereising.² Imidlertid er det mulig å følge Bondes konklusjon hvis man ser på partiprogrammets særskilte deler. I denne artikkel vil jeg forsøke å analysere ett aspekt litt nærmere, nemlig den økonomiske politikken Samfundspartiet stod for.

Fire punkter er viktige å nevne før en slik analyse, etter hvert skal jeg utdype noen av dem:

1. Samfundspartiet hadde et kort politisk liv, det var representert på Stortinget fra 1933 til 1936 og fra 1937 til 1940 med én representant i hver periode. Partiet stilte riktignok til valg etter krigen også, men med et beskjedent resultat, det politiske livet anses derfor som avsluttet med krigen. Hovedtyngden vil derfor heller ligge på en vurdering av partiets prinsipielle uttalelser enn på grunnlag av konkrete politiske resultater.
2. Det er ikke mulig å skille Samfundspartiet fra Bertram Dybwad Brochmann. Han var ikke bare leder for partiet, men også den sentrale ideologen. En undersøkelse av Samfundspartiets økonomiske tanker er derfor i stor grad ensbetydende med en analyse av Brochmanns økonomiske syn. Det er for eksempel betegnende at litteraturen i liten grad er opptatt av Sigurd Jacobsen som etterfulgte Brochmann på Stortinget.
3. Skillet mellom ulike programpunkter er ofte vanskelig å trekke – det er derfor nødvendig å utvide perspektivet enkelte ganger til også å omfatte andre sider ved partiets historie. Jeg skal allikevel la Samfundspartiets interesse for dybdepsykologi og kristendommen ligge uberørt for det meste. Jeg ser altså bort fra Brochmanns følgende utsagn: "Vil pasifister, militærtektere, fredspostler eller andre noensinne få oppklart den objektive og eksakte årsak til alle politiske interessekonflikter, til all klassekamp, partistrid, revolusjon og krig, da bør de starte sine undersøkelser og søken etter den virkelige kausalsammenheng og etter den autonome livslovsmessighet; da bør de rette deres søken: i Mosebøkene, hos Samuel; Esaias og i de 4 kristne evangelier. Der ligger nøklene til alle økonomiske og politiske gåter, mystikk og problemer."³
4. Uansett hvordan man bedømmer Dybwad Brochmanns og dermed Samfundspartiets økonomiske tanker, så er det viktig å presisere at et viktig element ikke må glemmes: forutsetningene. De økonomiske betraktningene – og i særdeleshet meninger om deres

¹ G. E. Bonde, *Nyorientering*, Oslo 1936: 30

² H. Bauge, *Dybwad Brochmanns livsorientering og det kristne evangelium*, Bergen 1936: 32

³ B. D. Brochmann, *Realøkonomi kontra Fiktivøkonomi*, Bergen 1956: 14

gjennomførbarhet – er nemlig bygget på ideen om et samfunnssystem som er formet etter Brochmanns visjoner. Kjernen i dette systemet er en "ny mentalitet" som menneskene må tilegne seg i en lærings- og erkjennelsesprosess for å kunne forstå og realisere Brochmanns tanker. "Ti det er *måten* hvorpå vi når frem, som er det avgjørende for om vi er modne for denne høye form for frihet eller ikke"⁴. Bondes utsagn om at Samfundspartiet var et "opplysningsparti" er dermed nokså treffende. Brochmanns utopi ligger vel allerede i denne forutsetningen. Allikevel kan hans økonomiske resonnementer analyseres uavhengig av denne forutsetningen – i en økonomisk-typisk "gitt att..." tankegang.

Selv om Samfundspartiet ikke har hatt en sentral plass i økonomisk idéhistorie finnes det noe litteratur omkring emnet. Mesteparten er imidlertid to svakheter. For det første er mye skrevet av Brochmanns tilhengere, beskrivelsene er derfor lite objektive. At Bonde og Bauge tilhører denne gruppen er forståelig, men også Lorch-Falch, Mikkelsen, Brende og Aschim må regnes som Brochmannianere – dermed er det få bidrag igjen som inntar en objektiv holdning, Eides hovedoppgave fra 1969 er således et unntak. For det andre er de fleste forfatterne mest opptatt av fenomenet Brochmann og hans totale tanke-system, samtidig som oppstyret rundt landssvikoppkjøret tar bort mye av oppmerksomheten fra partiets egentlige (økonomiske) politikk. Dette emnet skal jeg ikke behandle i denne artikkelen, om Brochmann ble dømt på riktig grunnlag kan sikkert diskuteres med utgangspunkt i mange av hans uttalelser før krigen – men det har liten sammenheng med det økonomiske systemet Samfundspartiet gikk inn for.

Bevegelsens avis "Samfunnsliv" inneholder en mengde artikler som belyser og analyserer økonomiske spørsmål, delvis også mer detaljert enn i bøkene til Brochmann og Bonde. Men selv om det er ikke automatisk gitt at alt i "Samfunnsliv" også representerte Samfundspartiets offisielle politikk, så må avisen som partiets talerør oppfattes å gjenspeile den generelle holdningen overfor de tangerte problemstillingene.

I det følgende skal jeg først gi en kort oversikt over Samfundspartiets utvikling og Dybwad Brochmanns politikk. I det tredje kapittel vil dets økonomiske syn bli behandlet detaljert. Den første delen i dette kapitlet belyser teorien i Samfundspartiets politikk, den andre delen fokuserer på de praktiske resultatene. I det fjerde kapittel vil jeg trekke noen paralleller til andre økonomiske tenkere og strømninger før Brochmanns tid og i samtiden – særs interessant er her spørsmålet om originaliteten i Samfundspartiets økonomiske program. Til slutt vil jeg kort drøfte betydningen Dybwad Brochmann og Samfundspartiet har hatt for økonomien og økonomikken.

2. Samfundspartiet i historisk kontekst

I 1933 ble Dybwad Brochmann valgt inn på Stortinget som tredje representant fra Bergen med 8278 stemmer⁵. Mandatet var ikke ventet, og følgelig ble resultatet også kommentert som en liten sensasjon. Bergens Aftenblad skrev den 18. oktober 1933 i lederartikkelen: "[...]Vilde man holdt det for utrolig at en så eiendommelig fremtoning som dette parti, som ikke har nogetsomhelst med politikk å gjøre, kunne komme til å spille en rolle"⁶. Men selv om Brochmann var nykommer på det rikspolitiske planet, var han på ingen måte ukjent eller uten erfaring i politiske spørsmål. Han satt i Voss herredsstyre fra 1931, i tillegg hadde han i lang tid vært foredragsholder med utstrakt reisevirksomhet i Norge. Ved Stortingsvalget i 1936

⁴ B. D. Brochmann, *Nytt lys over livet*, (1. opplag 1916), Bergen 1957: 103

⁵ V. Haffner, *Stortinget og Statsrådet 1915-1945*, bd.2, Oslo 1949: 209

⁶ *Bergens Aftenblad*, 18. oktober 1933, Bergen 1933: 4

klarte ikke Dybwad Brochmann å bli gjenvalgt, men Samfundspartiet fikk en annen representant, Sigurd Haakon Jacobsen fra Andenes som – med 7865 stemmer – ble valgt som syvende representant fra Nordland fylke⁷. Disse to representantene forble de eneste Samfundspartiet klarte å oppnå ved valg, partiet stilte ingen lister ved kommunalvalg, selv om utsiktene ville vært gode – Brochmann gikk imot en profilering på kommunalt nivå fordi han mente at for få medlemmer hadde nådd et erkjennelsesnivå som var nødvendig til å føre en konsekvent politikk over tid. Brochmanns avgjørelse var imidlertid ikke uomstridt. Flere regionale avdelinger stilte likevel med valglistene under andre navn – "Trondhjemspartiet" og "Narvikforeningen" var altså i realiteten Samfundspartilister, i Øvrebygd (Troms) stilte Samfundspartiet ordføreren i 1934 og 1937⁸.

Tredvetallets økonomiske vanskeligheter er hovedbakgrunnen for Samfundspartiets suksess. Hvis man ser på valgresultatene trenger denne påstanden imidlertid en relativisering. Samfundspartiet fikk den største oppslutningen på Vestlandet og i Nord-Norge, på Østlandet derimot stod partiet mye svakere. Sammenligner man dette med eksempelvis oppgavene over gjeldsgraden i landbruket⁹, ser man at sammenfallet er heller dårlig. Samfundspartiet oppnådde ikke størst oppslutning i de områdene/kommunene som hadde høyest gjeldsgrad i landbruket. Derimot ville det være interessant å se på gjeldsgraden i fiskerieringen siden Samfundspartiet hadde suksess i kyststrøkene. Suksessen til Samfundspartiet var imidlertid snarere et uttrykk for en allmenn usikkerhet enn et resultat av at partiet fremstod som et handlingsorientert kriseparti å la Bygdefolkets krisehjelp.

3. Samfundspartiets økonomiske politikk

*"Desentralisasjon ! Ut i skog og fjell med oss. Der hører vi hjemme. Der vil en annen slekt vokse opp."*¹⁰

B. D. Brochmann

A. Teoretisk grunnlag

Dybwad Brochmanns forfatterskap og politisk virksomhet er kjennetegnet ved en blanding av kristendom og dybdepsykologi – dette gjør det ikke alltid lett å skille det rent økonomiske fra helheten i systemet. Delvis er det heller ikke mulig, men i det følgende skal de vesentlige elementene undersøkes.

Samfundspartiets økonomiske politikk beskrives best av Bonde som trekker de sentrale punktene ut av Brochmanns skrifter¹¹. Systemet betegnes som "totalitetsøkonomi", dets viktigste elementer er dekapitalisering, et nasjonalregnskap og desentralisering.

Dekapitalisering

Roten til alle problemer ligger ifølge Brochmann i en feil forståelse av realitet og fiksjon, især på det finansielle planet. Han skiller mellom en realøkonomi og en fiktivøkonomi – men de

⁷ Haffner 1949: 247

⁸ B. Eide, *Samfundspartiet (Bertrand Dybwad Brochmanns parti)*, Oslo 1969 :103-146

⁹ Norges offisielle Statistikk IX. 18., *Gårdbrukernes og Småbrukernes Formue og Gjeld*, Oslo 1933

¹⁰ Brochmann 1957: 78

¹¹ G. E. Bonde, *Totalitetsøkonomi*, Bergen 1966

Når CNN drar

Jon Mørland seniorrådgiver i Geelmuyden. Kiese. Tidligere informasjonssjef i UD.

DAGBLADET
Mandag 10.01.2005, 05:02

VI HAR VÆRT vitne til en av verdens største naturkatastrofer målt i tap av menneskeliv og materielle ødeleggelse. Tallene har nå nådd 150.000 døde. Nok en gang rammet naturen de som tåler det minst - fattige øysamfunn og nasjoner. Som en følge av den globaliserte tidsalder vi lever i, ble denne katastrofen brakt hjem til oss på en helt ny måte. Lite visste vi for en drøy uke siden at over 5000 nordmenn feiret jul i disse strøk. De nordiske land lider. Nasjonen Norge er rammet av et ufattelig tap på om lag 80 personer og mange av våre nye landsmenn har lidd store tap blant sine familier.

Ulykkens omfang og kobling til den rike verden har hatt en positiv effekt på det gryende nødhjelpsarbeidet. Etter at stormaktene ble hjulpet på banen av en lite diplomatisk beskyldning fra FNs norske visegeneralsekretær Jan Egeland, så har vi vært vitne til den største givervilje fra enkeltpersoner, bedrifter og nasjoner som verden har sett.

LIKEVEL ER DET bekymrede furer å spore i ansiktene til verdens fattige. Hvorfor det? Den første grunnen til bekymring er om de lovt midlene som nå proklameres i blitsregnet fra nyhetshungrige journalister faktisk noen gang blir satt

inn på nødhjelpskontoene. Hvor kynisk det enn høres ut så har de fattige hørt lovnader om midler som aldri har dukket opp før. På FNs store finansieringskonferanse i Monterrey for tre år side lovet Bush-administrasjonen «Live on CNN», at en Millenium Challenge Account var opprettet som ville gi fem milliarder dollar årlig i økt bistand til fattige land i Afrika. Tre år etter på kan Afrika konstatere at ikke en dollar er overført.

Den andre bekymring er om nødhjelpen faktisk når frem til de som lider. I en ulykke som denne setter dette store krav til hjelpeorganisasjonene og verdenssamfunnet for øvrig om effektiv koordinering- og distribusjon av hjelpen slik at tapstallene ikke fortsetter å øke. På givermøtet i Indonesia fremkom det fra WHO at hvis ikke overlevende fra flodbølgen får tilgang på rent vann innen ukens utløp kan antall ofre etter katastrofen dobles til 300.000. Vi har sett fra tidligere kriser at selv om forskningshallene er fulle og hjelpearbeiderne er på stedet så kommer ikke hjelpen raskt nok ut. Grunnen til det er ofte dårlig logistikk og mangel på samordning hjelperne i mellom. Prisen betales av de som er rammet.

FOR DET TREDJE bekymrer verdens fattige seg i dag over om hva som kommer til å skje når den akutte nødsituasjonen avblåses. Hva skjer når CNN skrur av lampen og de tøffe nødhjelpsgutta reiser hjem? Hvor lett blir det da å skaffe midler for gjenoppbygging av totalødelagte områder? Den lange kam-

pen mot verdens fattigdom, hvor over en milliard mennesker daglig lever i ekstrem fattigdom som følge av mangel på utdanning, infrastruktur, vann, tilgang til medisiner m.m. får aldri den samme oppmerksomhet som en tsunami. Mange av verdens fattige har smertelig fått erfare at den daglige kampen mot nød og fattigdom ikke anses som like sexy av internasjonale medier som dramatiske naturkatastrofer. Det betyr selvfølgelig ikke at den kampen ikke er like viktig. Daglig sliter et helt kontinent med systematisk og altomfattende fattigdom på en helt annen måte enn noe annet sted i verden. Om lag 70 % av befolkningen på det afrikanske kontinent lever for mindre enn 2 dollar dagen. 200 millioner mennesker sulter hver dag. I Zambia består 10 prosent av befolkningen av foreldreløse barn som følge av hiv/aids-katatsrofen. Hvis oppmerksomheten rundt tsunamien i Asia kan medvirke til økt oppmerksomhet- og en kraftsamling i kampen mot fattigdom generelt i verden, så vil noe positivt ha kommet ut av en forferdelig tragedie. Hvis en effekt av flodbølgen vil være et økt press på de rike landene til å innfri sine løfter om å øke bistanden til 0.7 prosent av deres brutto nasjonalprodukter, åpne sine markeder, øke sine investeringer og slette gjeld så tror jeg de fattige vil bekymre seg mindre. Et minimumskrav til den rike verden på kort sikt bør være at de bevilgninger som i dag sendes til flomofrene er nye midler, og ikke tas av en allerede altfor liten bistandskasse i kampen mot fattigdom.

fleste mennesker har etter hans oppfatning mistet denne erkjennelsen. I stedet for å konsentrere seg om de reale verdiene setter man skinnverdier høyere, fremfor alt pengene. Dybwad Brochmann er ikke mot penger *per se*, deres funksjon som byttmiddel trekker han ikke i tvil: "Hvis pengene skulde fungere som regnskapsmidler, så vilde de utelukkende komme til å fungere på vegne av varer og ydelser, og menneskene kunde derfor få den enorme nytte av penger og tallene at de alltid tjente som et pålitelig økonomisk barometer og sosialt kompass, som menneskene altså til daglig vilde kunde ha stor fordel av"¹². Men utover dette formålet har penger ingen egenverdi for menneskene: "Å tillegge penger *egenverdi* er hedensk"¹³. En konsekvens av denne misforståelsen er at man er interessert i å holde et høyt pris- og lønnsnivå fordi dette gjenspeiler velstand. Brochmann derimot ønsker en prisreduksjon, slik at varene blir billigere og folk kan kjøpe mer. Alle kapitaliserte verdier skal således avskrives til den bokførte verdien er lik null. Det endelige målet i denne prosessen er å komme "henimot nullpris"¹⁴ og dermed oppnå materiell frigjøring. En viktig faktor i bestrebelsen etter et "lønnsomt prisfall" er den teknologiske utviklingen; massetilvirkning og rasjonalisering skal på den en siden bidra til å senke produksjonskostnadene, slik at prisen kan senkes i samsvar med besparelsen. På den andre siden skal teknologien føre til økt produksjon og dermed et prisfall på grunn av en tilbudsøkning.

På grunnlag av denne forståelsen av pengenes vesen blir rentesystemet kritisert sterkt fra brochmanniansk hold. Menneskene tillegger igjen skinnverdiene egenverdi ved å la disse verdiene skape nye skinnverdier: "Og så er vi kommet over i den groteske diskonto- og pengepolitikk, (som før kaltes *åger*) og hvor der vilkårlig bestemmes at de døde penger skal yngle og formere sig så og så meget"¹⁵.

Nasjonalregnskap

Dybwad Brochmann var blant annet utdannet bokholder, hans krav om et nasjonalt regnskap har altså sitt opphav også i Brochmanns yrkeserfaring. Denne delen av hans økonomiske system er kanskje den som lettest kan aksepteres, grunntanken er at man må ha oversikt over nasjonens debet og kreditt i produksjon og konsumpsjon. Spesielt opptatt var Brochmann av samfunnets omkostninger, og igjen er realøkonomien det sentrale punktet. Verdiskaping ble tolket nok så snevert; kredittsiden omfattet således kun primærnæringene, råstoffer, håndverk og industri samt fortjeneste i utlandet, for eksempel skipsfart og turisme¹⁶. Debetsiden derimot inneholdt alle utgifter, både til personlig forbruk og til såkalt upersonlig forbruk. Sistnevnte var det største kapitlet i samfunnets husholdningsregnskap, de ulike punktene i denne rubrikken retter oppmerksomheten mot to faktorer i analysen av Samfundspartiets økonomiforståelse.

a) Statens rolle
Samfundspartiets syn på staten er preget av en dyp skepsis og mistillit – "staten og kommunene er en eneste stor utgift for samfunnet" ¹⁷ – og derfor burde dens aktiviteter holdes på et lavt nivå. Denne liberalistiske grunnholdningen er knyttet tett til den allerede nevnte forakt for skinnverdiene. Ifølge Brochmann er opphavet av all "budgettisme" (det

¹² B. D. Brochmann, *Fandens efterlatte papirer*, Oslo 1934: 166

¹³ Brochmann, 1956: 20

¹⁴ Bonde 1966: 21

¹⁵ Bonde 1936: 54

¹⁶ Bonde 1966: 52

¹⁷ Bonde 1936: 36

at staten bruker penger og plager dermed samfunnet med kostnader) nemlig å finne i de faktum staten er avhengig av skinnverdiene, mens menneskene – "det naturlige samfunnet" – trenger realverdi. Dermed er ikke bare staten en vanlig utgiftspost, men opprettholder systemet gjennom sin eksistens. Samfundspartiet gikk riktignok ikke inn for avskaffelse av staten, men det ville skille tydelig mellom stat og samfunn – og kostnadene til stater skulle skjæres ned. Brochmanns bevegelse spilte ofte på motsetningene mellom nærende og tærende aktører i samfunnet. I en interpellasjon 9. april 1934 nevner Dybwad Brochmann for eksempel handelen som "mer eller mindre nødvendig eller mer eller mindre unødvendig omkostning for samfunnet"¹⁸. Statens inntekter fra diverse monopolvirksomheter ble derfor også ansett som utgifter for *samfunnet*. Den logiske konsekvens trekker Bonde eksplisitt: "*A redusere alle disse utgiftsvirksomheter til de minst mulige, det blir totaløkonomiens, fellesøkonomiens største oppgave*"¹⁹. Når mar spesifiserer "alle disse utgiftsvirksomhetene" nærmere, omfatter de blant annet bankvesen handel, skipfart, avisene, hoteller, kommunikasjoner og forlystelser. Samfundspartiets korte politiske liv skyldes vel også dette sysiphosforsøket på å bremse og reversere utviklingen – en innføring av naturalhusholdningen var riktignok målet, men realiteten så nok annerledes ut.

b) Nyttene av diverse institusjoner
På utgiftssiden finner man også kirken, sykehus, aviser, reklame, forlystelser, posten vitenskap og bankvirksomhet ²⁰ . Det er imidlertid ikke ensbetydende med at man Samfundspartiet ønsket å fjerne alle disse tingene, hovedtanken bak oppstillingen var å bevisstgjøre kostnadene – så kunne en skjære ned på de tingene som man ikke ønsket å bruke penger på.

Desentralisering

Som en direkte konsekvens av den kritikken som rettes mot staten på grunnlag av de to nevnte punktene, krevde samfundspartiet en desentralisering av oppgaver i systemet. I stedet for mer byråkrati og statlig engasjement skulle mer overlates til den enkelte og sakkyndige i de aktuelle spørsmålet. Samfundspartiets endelige mål var et "branchestyre" innenfor hver område, staten skulle så bare ivareta en koordinerende rolle. Også geografisk skulle makter spres, Dybwad Brochmann vendte seg mot sentraliseringstendensen mot Oslo: "Osloidealet er at faa al magt centraliseret i Oslo, og Stortingets ideal er at ta al magt fra folket og lægge magten i Stortingssalen"²¹. I tillegg til dette omfattes ytterligere et aspekt av Brochmanns forståelse av dette begrepet, nemlig individets rett til å bestemme selv: "*Stemmeseddelene skaffer aldrig et folk magten, uten at folket decentraliserer sig og individualiserer sig. Pac stemmeseddelen utleverer folket sin magt og ret, sin selvbestemmelse og sin frihet, fordi v lever i en hedensk centralistisk stat med guden mammon som den livgivende og skapende*"²².

Gjenoppbyggingens utfordringer

Sven Erik Svendsen og Hans Skotte Arkitektfakultetet NTNU

Tirsdag 18.01.2005, 05:00

I EN KOMMENTAR til Bistandsmeldinga (St.melding nr.35 (2003-04) som nå diskuteres i Stortinget, hevder de norske arkitektkolene og planleggingsinstituttet på Ås at det er en svakhet i meldinga at forholdet mellom byvekst og fattigdom ikke i særlig grad er drøftet. Katastrofen i Asia bekrefter etter vår mening nødvendigheten av at vi beskjefter oss mer med fysisk miljø både i bistand og nødhjelp enn det som nå er tilfel-

Lederen for en norsk NGO i Sri Lanka uttalte nylig at husbygging var enkelt, og at gjenoppbygging av samfunn var mye vanskeligere. Dette er selvsagt riktig, men avdekker samtidig en manglende erkjennelse av sammenhengen mellom sosialt og fysisk miljø. Utfordringen må bli å gjennomføre gjenreisningen på en

slik måte at det styrker samfunnsutviklingen. Til det trengs innsikt i de komplekse forhold som rår mellom fysisk miljø og livet som leves, samt profesjonelle ferdigheter i samfunnsplanlegging og utviklingsarbeide.

De store ødeleggelsene langs kysten av Sri Lanka har i stor grad gått utover uformelle bosettinger - som vanligvis litt upresist kalles «slum», og som i store områder på vestkysten er funksjonelle deler av hovedstaden Colombo. En av grunnene til det enorme omfanget av katastrofen er store tettheter i slike områder, og i gjenoppbyggingen her vil en stå overfor betydelige faglige og politiske utfordringer. Forslag som kommer fra Sri Lanka kan tyde på at en vil flytte bebyggelsen flere hundre meter inn fra kysten. Relokalisering - en krevende planleggingsoppgave i seg selv - må bistandsorganisasjonene nå også forholde seg til.

Det som karakteriserer uformell bebyggelse er ikke nødvendigvis at det bare er fattigfolk som bor der, men at den er lavstandard og på de fleste måter uregulert og ulovlig. Det å «flytte» slike områder kan vise

seg å bli meget vanskelig, og all tidligere erfaring viser at det sjelden lar seg realisere. For det første må en sette i gang en uoversiktlig prosess med å erstatte uregulert bebyggelse med tomter og kanskje tildele hus til de som tidligere bodde ulovlig. Og for det andre er sannsynligheten stor for at folk - enten tidligere beboerne eller nye «squattere» - av mange gode grunner flytter tilbake. Dette kan i neste omgang føre til aksjoner fra myndighetene for å fjerne ulovlig bebyggelse med hjelp av bulldosere og militærmakt.

DERSOM IKKE gjenreisningen blir vellykket i disse områdene - og det vil si at folk blir boende omtrent der de bodde tidligere - vil resultatet være en betydelig befolkningsvekst i selve hovedstaden. Eksemplet med uformelle bosettinger er ett av flere som krever profesjonell tilnærming, og mulighetene for et vellykket resultat vil øke med erfaring, kunnskap og kompetanse også innen fysisk planlegging. Noe vi altså mener har hatt for lav prioritet i både nødhjelp og bistand til nå.

¹⁸ Stortingsforhandlinger, bd.7a, Oslo 1934: 726

¹⁹ Bonde 1966: 76

²⁰ ibid: 52

²¹ B. D. Brochmann, *Folk spør*, Oslo 1930: 46

²² ibid: 146

Helhets - - -

Penger av papir og metall kan ikke «yngle» som f.eks. kua i fjøset. Men de oppdiktede pengeverdier i kasse C yngler i vår groteske verden som regel omvendt proporsjonalt med at kuen yngler i fjøset.

Jo færre virkelige kalver som kommer til verden, jo høyere blir kjøttprisene. Vi må her venne oss til å «skjelne mellom den objektive virkelighet at kuen i kasse D yngler i fjøset og den relative virkelighet at de tenkte «pengeverdier» ved menneskelig fantasi «yngler» i kasse C.

Pengebevegelsen i kasse B

I et positivt riktig ordnet samfunn, som ikke bygger på vold, politikk, men et samfunn som bygger på selvvirksomhet, den indre kraft og på indre valuta som helhetsbevissthet og selvorienteringen! gir, i et samfunn som altså bygger på fornuftig og planmessig økonomi, der skal pengene ingen andre bevegelser foreta enn de som motsvarer produksjonen og forbruk, individuelt og kollektivt.

Der må altså under ingen omstendighet drives politikk med pengene. Pengene skal være, hva de opprinnelig var og hva etter natur egentlig er, fungible midler, skinnverdier som fungerer på vegne av varene og realverdiene: De skal altså bevege seg i takt med det vi betegner som produksjon og konsum, og være «speilbildet» av den bevegelse som foregår i kasse D. Når råproduktene foredles gjennom den menneskelige produksjon og forbrukes og konsumeres. – Vi kan si at denne pengenes sekundære speilbildebevegelse er analog den sekundære bevegelse som den elektriske strøm foretar i et belastet ledningsnett, og hvor strømmen er speilbilde av vannets primære fallbevegelse i turbinrøret.

Denne pengebevegelsen i klasse B som vi kaller rotasjonsbevegelsen, om setningsbevegelsen, og som er jevn bevegelse, den hører til den planmessige økonomis regulære virksomheter. I vår nåværende planløse økonomi er imidlertid denne bevegelse alt annet enn jevn, men i høy grad ujevn, fordi den er gjenstand for påvirkning av alle slags bevisste og ubevisste stemninger og menneskelige følelser, masseimpulser og massedepulser.

Vi får rotasjonshastigheters forandringer, som i vårt daglige liv betegnes som inflasjon (rettere impulsjon). Hvor menneskene setter pengenes rotasjonshastighet opp, og hvor det blir pengeoverflod – og deflasjon (rettere depulsjon), hvor menneskene bremser på omsetningshastigheten, så vi får pengeknapphet. Denne bevegelsesforandring er alltid i vår vareoverflods tid mer eller mindre kunstig og medfører alltid feber (høytrykk), eller anemi (lavtrykk), i samfunnslegemet med alle tilhørende komplikasjoner, ubehageligheter og ulykker.

En regulær bevegelse er volumbevegelsen, når pengemassen i kasse B, økes teknisk eller fabrikkasjonsmessig, fordi der er behov for den, idet produksjonsmengden av varene er øket.

Pengene og bevegelsen

Vi ser altså, at pengene er bevegelige tall. Men det er oss selv som beveger dem. Derfor er menneskenes selvkontroll og innsikt i det som skjer

avgjørende i den planmessige økonomi.

Dersom verden virkelig forsto sine tall og tallenes veldige rolle i samfunnet, så det ikke ble tillatt å fuske og leke og lage politikk med tallene, så ville de tall som sekundært avsetter seg i folkets regnskapsvesen til enhver tid nøyaktig registrere og automatisk motsvare stofsets bevegelser (i kasse D), som jo er det primære.

Pengenes bevegelser ville bli til et evig strømlignende kopi av naturens kretsløp, istedenfor at pengenes bevegelse nå registrerer fantastenes kretsløp omkring gullkalven!

Materiens kretsløp er i virkeligheten verden det primære; Mens vår tids fantasier og menigmen dikter pengene om til det primære og vil regulere livet i kasse D med tallene i kasse B og C.

Etterslekten vil vanskelig helt kunne fatte den bunnløse tortur som vi alle opplever i alle moderne samfunn, fordi der tillates statsmenn, folkeførere og politikere å gjøre samfunnets pengevesen til leketøy og eksperimentfelt og leke politikk med pengene.

Pengekaoset i verden vil vedvare så lenge det er tillatt og så lenge det er fint og begavet å gripe forstyrrende og eksperimenterende inn i pengenes opprinnelige og egentlige funksjon – å være fungible midler.

Det farligste inngrep i pengenes bevegelse er disse inflasjons- og deflasjonsbegrep som skaper henholdsvis feber og blodmangel. Sparesyken holdes ennå oppe som særlig sosial «dyd», og jo mere unormal puls denne sparesyke og talloppsamling forsaker i en verden full av overflod, desto mere betrakter de sosiale kvakksalvere og politikere sin virksomhet som fortjenestefull.

Karakteristisk for all kunstig laget «pengeoverflod» eller inflasjon eller depulsjon, er særlig dette at det alt sammen beror på en ukontrollert vitenskapelig fantasi.

De «sosialøkonomiske vitenskapsmenn» har ikke objektiv innsikt og herredømme over hvilke transaksjoner de medvirker til, men som overføres de godtroende masser ved hjelp av massesuggesjon og systematisk omgåelse og forfalskning av sannheten, den såkalte «opportuniste», samt ved masseagitasjon i de politiske partiers hurtigvirkende dagspresser.

Med disse og andre midler og metoder kommer pengene i kasse B altså ikke til å fungere på vegne av materiens kretsløp, men som for en stor del på vegne av ukontrollerte fantasiers kretsløp og historisk tradisjonelle folkeluner og autoriteters luner.

Pengenes bevegelser refererer seg i vår tid slett ikke til «gode og dårlige år» i materiekasse D, altså til rikt fiske, store avlinger, rik frukthøst som vi nå har vitenskapelige og tekniske hjelpemidler til å beherske, men vesentligst til skiftende luner innenfor krestsen av de organiserte dagdrømmende «problemstyrkere», statsmenn med styremener, og halv-våkne finansmenn.

«Pengebevegelsen i våre torturerende samfunn blir en gjenspeiling av alt hva vi i samtiden ser av «verdenskonferanser», «generalforsamlinger», «valutaråd», «styremøter», og møter av andre som opptrer med «myndighet» overfor fenomener som de selv ikke begriper noe av.

Tenk på virksomheten til «prisdirektører» og «riksmeglere» i lønnskongflikter, «professorer i statsøkonomi», med sine «unormale» penger, – alt dette som vi ser gjenspeile seg i nåtidens pengebevegelser».

«Tider og konjunkturer»

Det som politikerne og vitenskapen kaller «tider og konjunkturer» er bare uttrykk for ubevisste og ukontrollerte tilstander, stemninger og strømninger som kommer og går i folkesjelen. Som følge av politiske trollmenn og sosiale medisinnmens bunnløse kvakksalveri med samfunnsliv og samfunnsøkonomi. Det er offentlig propaganda mere enn 90% «av tiden og konjunkturerne», det er impulser og depulser som kommer flyvende pr radio, tv og dagspressen. Det vil igjen si at aksjemarkedet, verden rundt kan skape «gode eller dårlige tider».

Den kollektive massesjelen blir til et pulserende ukontrollert uhyre på godt og ondt. Panikken kan rive massen med seg og skape krakk på verdensmarkedet.

En kan forenklet si at en depresjon er et resultat av en økonomisk panikk, som følger et tilbakeslag. Massen blir et offer for rykter og stemninger, eller av dyktige manipulatorer.

Et rykte sant eller usant om et selskap, er nok til at folk vil kvitte seg med sine aksjer, mens andre ved innsidehandel, osv. kan tjene seg rike.

«Fordi den store hop ikke vet hva vi her har påpekt angående pengerisikoen, og fordi massen ikke selv kjenner til hvorfor og hvorledes de bedrages, men tror hva presten sier, at det er bevisst ondskap og ikke mangel på sjelelig selvkontroll som driver verket, så løper historien aldri tørr på tragikomisk stoff.

Man vet ikke å finne midler og menn og våpen imot «det onde», fordi man feilaktig forutsetter at det er onde djevler som sitter og fører verden bak lyset. Men det er idealismen, surret omkring drømmetilstandens idealer og uklare opplevelser, som driver verden».

Statens forhold til det moderne helvete

«Overføringen av de selvvirksomme, selvbevegelige krefter i de organisk levende stoffer i kasse D, til det døde stoff i kasse B, er drømmefantasiens ønskeoppfyllelse. For jo mere dyr og planter får lov å yngle i kasse D, desto mindre penger får man bruk for». Våre dagers økonomiske virvar hviler på det motsatte av det virkelige forhold.

«Pengene yngler i det merkantile system omvendt proporsjonalt med dyr og planter. Derfor begrenser man produksjonen og fordelingen for å bevare illusjonen om pengenes dynamikk og fordelingen for å bevare illusjonen om pengenes dynamikk og selvbevegelighet, slik som er påvist». I spissen for denne svindel går overalt i verden den politiske stat med sin budsjettpolitikk, prispolitikk, lønnspolitikk og skattepolitikk.

Selv om vi allerede er titusener som ser hvor galt den organiserte alles kamp mot alle er, så tvinges vi alle mot vår vilje og overbevisning til å betale til siste øre for å holde den politiske stat gående, som er våre fedres «kristne guddom», og som er all svindels faste borg. På bedrageriet

med skattene og budsjettene føres alle bak lyset.

«I massens tro og forbildningsliv går staten mot samfunnets velgjører og beskytter»

Men for alle tenkende og virkelighetssøkende, som ser på statens og kommunenes forhold til de 4 kasser, vil det snart bli klart at alle politiske institusjoner får sin næring fra innholdet av kasse B, og C, mens det levende samfunn, kjøtt og blod, utelukkende lever av kasse D.

Denne forskjell mellom stat og samfunn skaper nå som alltid før i historien, et uforsonlig hat mellom det levende menneskesamfunn og den av fantasien oppdiktede stat. «Ingen kan tjene to herrer». Ingen kan tjene Gud og mammon. Ingen kan samtidig være av sannheten og selvkontrollen og samtidig elske og dyrke mammon, massenes og autoritetenes ukontrollerte fantasi. Den som elsker den ene, hater naturligvis den annen.

«Det er leken med den ukontrollerte fantasi som gjør den politiske stat nødvendig. Staten fødes, ernæres og forsvares av statshedninger, dvs mennesker som ennå ikke er seg bevisst forskjellen mellom samfunn og stat, og som derfor ufrivillig eller frivillig, bevisst eller ubevisst ofrer samfunnslivet for institusjonenes og illusjonenes skyld.»

«Det er den samme fantasikvalitet som verner staten med alle midler og som surrer omkring tallene i kasse B og C. Det er den samme løgnens ånd, som ofrer samfunnslivet og menneskenes frihet og velstand for budsjettens skyld, som ofrer og kunstig begrenser all produksjon for de tenkte tallformuers skyld. All organisert lønnskamp, all prispolitikk og rentepolitikk er av samme ånd. All skattepolitikk, så vel «sosialisten» som «kapitalisten» beror på den samme sterile, Gudløse, livsfornekende ånd, som den der overfører det dynamisk levende fra kasse D, til kasse B. Alt dette er et mentalitetsproblem som verden aldri blir eller kan bli klar over og finne noen «positiv» vei ut av, så lenge verden ikke erkjenner den levende skapende selvvirksomhet i den menneskelige sjel.

Totalitetsøkonomi og skjebnefellesskap er ikke det samme som institusjonsøkonomi

«Betrakter man de fire kasser ut fra følgende forskjellige standpunkter: 1) Statens og kommunenes standpunkt, 2) selskapene, 3) privatpersoners, 4) alle partier, sekters og organiserte gruppers standpunkt, så ser man tydelig at for dem alle «ser ut» som om all økonomisk vinning og velstand berodde på tilstandene i kasse A, B og C. Derfor blir de aldri ferdig med sine subjektive synspunkter og oppdiktede interesse-motsetninger.»

«Men hvis man ser på det økonomiske spørsmål ut fra samfunnets (totalitetens) synspunkt, så ser man straks at hele samfunnets velstand og frihet beror på a) tilstanden i kasse D, og B) mentaltilstanden inne i menneskesamfunnet selv, og i dettes åndelige veiledning.

Dette er grunnlaget for totalitetsø-

konomien, som verden ennå ikke har fattet og erkjent.

Sammenhengen med skattepolitikken

«Ta ennå en gang for deg de 4 kasser og undersøk forholdet med skattene. Forsøk en gang å bli helt klar på dette område. Den som gjennomskuer vår tids vanvittige skattementalitet og syke skattepolitikk, han er ikke i tvil om hvor den åndelige veiledning, hvor åndslivet har arbeidet seg hen, ved religiøs selvvirksomhet uten selvkontroll.»

Vi vet jo alle enten det dreier seg om private behov og forbruk eller gruppebehov eller offentlige behov og forbruk, så må alle disse behov og forbruk hentes fra kasse D. Det er likeså umulig for en stat å bygge landeveier, jernbaner og andre byggverk av penger, som det er for individet å tygge tjøringer og ernære seg av pengesedler.

Men nå skattelegges i det daglige også innholdet av kasse B og C.

Tenker man seg nå imidlertid en samfunnsorden som tok målbevisst sikte på sin totalitetsøkonomi, og som følgelig la an på å dekke alle private, kollektive og offentlige behov ved en økning av råstoffene og de foredledte produkter i kasse D, så kunne man i vår høyt utviklede tid, med letthet skape en produksjonsmasse, som var fullt tilstrekkelig til: a) å dekke alle personlige (private) behov, b) å dekke alle upersonlige og kollektive og offentlige behov.

«Dette levende samfunn ville være skattefritt, fordi samfunnet, kjøtt og blod, selv frivillig sørget for å tilveiebringe og forbruke denne uhyre stoffmengde og energimengde.»

Men hva tror folk? Hva læres man opp til å tro? Man læres opp til å tro: a) at symbolet og tankeformen staten utfører det som menneskene selv utfører, b) at staten betaler det som menneskene selv betaler, og at staten administrerer det som menneskene selv administrerer. c) at staten leverer de stoffer og det arbeide som menneskene selv leverer.

Hva er så følgen av denne ørkesløse tro? Jo – staten begrenser med alle midler produksjonen av varer for å holde «prisene», lønninger og skatter oppe. Og så minker beholdningene og tilførselen av det som trenges til de offentlige og private formål i kasse D, mens tallverdiene og budsjettene, kasse B og C, øker.

«Her er kilden til all sosialforsorg. Menneskene «sparer» og «ofrer» for sin sataniske avgud «Molok», som er staten, og så blir de selv fattigere og fattigere uten selv å begripe det som faktisk skjer.»

«Hva er det som skjer når folket beskattes?»

Jo, staten øker med alle midler innholdet i kassene B og C og begrenser innholdet av kasse D, som er den eneste som kan beskattes.

«Når nå staten får sin prispolitikk og lønnspolitikk til å lykkes, så blir de som innkasserer priser og lønninger «skatteobjekter» for staten.

Men disse finner seg beredvillig i det, fordi at presten lærer dem til å tro på svindelen med skattene, – staten så å si benytter seg av folks lidenskaper, laster og økonomiske sanseligheter til å føre folket bak lyset.

Dagbladet søndag 2. januar 2005:

Kostbar lønnsomhet

Louis Voisin, lege

Russejenter finansierer russebilen ved å delta i pornofilm. Studenter vil betale husleien med å prostituere seg. Hva fører ungdommer til slike handlinger? Kroppen er blitt så viktig, nesten som en identitet, samtidig som den også blir betraktet som et objekt med potensial verdi. Det bidrar til økt «ego-fokusering» og uheldig kroppsfiksering. Samtidig er det stadig flere av oss som ikke har det bra. Da er det gjerne kroppen som får gjennomgå for å synliggjøre indre smerter, som ved spiseforstyrrelser, eller selvsykdom.

Vi er ofte ensomme. Altfor mange får depresjoner, angst eller sosial fobi. Mennesker trenger idealer, drømmer og noe å strekke seg etter. Gjennom arbeidet med spiseforstyrrelser er jeg kommet i kontakt med problemene vårt samfunn har i forhold til psykiatrien, til kroniske sykdommer, uførhet, arbeidsløshet og rusproblemer. Jeg har sett at organisasjoner på alle linjenivåer er fanget av budsjettammer og innskrenkninger, samtidig som holdninger i økende grad bærer preg av manglende etikk.

Det gis stadig større rom for økonomiske argumenter. Det som umiddelbart ikke lønner seg må bort, trappes ned, nedlegges, omstilles eller avvikes. Men kan økonomiske argumenter egentlig brukes for ikke å ha råd til kunst eller for å la skoler for-

falle? Er det akseptabelt at kulturhistoriske skatter forsvinner? På helsefronten har landet hatt en internasjonal rekord av overdosedødsfall per antall innbyggere. Eldreomsorgen er et kapittel for seg. Listen over slike paradokser er lang i et land FN mener er verdens beste å bo i.

Det har vært mye fokus på å ansatte i kunnskapsbedrifter som media, helsevesenet, skolesektoren og såkalte kreative yrker skal læres opp til større forståelse av økonomi. Derfor blir de sendt på kurs. Jeg mener at disse yrkesgruppene burde gå på kurs i etikk for å ivareta den samfunnsrollen deres yrker representerer.

Budsjettargumenter brukes i debatter i tide og utide. Åpenbare feil og mangler forsvarer ved å begrunne dem med utilstrekkelig økonomi. Vi har lært at kommunismen var en blindvei. Sosialdemokratiet har gjort seg mindre populært med høye skatter og spesielt høye avgifter, kombinert med lite synlig idealisme. Dermed har det vært vanskelig å stå imot et slikt jag etter umiddelbar lønnsomhet.

Men vi må være i stand til å ta oss av gamle og syke. Vi må gi de unge gode vekstvilkår. Vi må ikke bare gi dem et styrtrikt land, vi må også styrke etikken. Norge har 1000 milliarder kroner i oljefondet mens kommunene tvinges til å behandle sine innbyggere som om de skulle bo i et fattig land. Vi har «vunnet» litt av en lottopremie, men det ter ydeligvis en utfordring å for-

valte den.

I de siste årene har enkeltindividet vært den tapende part. Det har vært viktigere å befri markedet enn menneskene. Økonomi har vært overordnet det sosiale og kulturelle. Norge har hatt tilgang til mer penger per individ enn noe land kan drømme om. Vi opplever vår storhetstid. Kunne vi ikke bygge fantastiske monumenter som andre sivilisasjoner har gjort under sine storhetstider? Eller lage unike utdanningsprogrammer, slik at vi forvalter vår rikdom ved å styrke kommende generasjoner? Kunne vi ikke bli verdens beste på alternativ energi? Og burde vi ikke definere en anstendig levestandard for de svakest i vårt samfunn?

Urettferdighet og menneskelige tragedier skaper grobunn for ekstreme politiske holdninger, som igjen skaper utrygghet. En slik utvikling vil ikke være positiv for økonomien. Det må ikke bli slik at staten og enkelte individer blir styrtrike, mens andre opplever en unødvendig vanskelig hverdag. Et rikt samfunn som stadig fremhever lønnsomhet på bekostning av etikk, vil fremstå som tomt og meningsløst. Samfunnet må skape trygghet, gode levevilkår og engasjement. Det er lov å være optimister og prøve å leve ut noen drømmer. Det skaper vekst, ikke bare inflasjon. Denne optimismen vil også være helsebringende.

Nasjonalpark-avgift

Det er utrolig hvordan våre «ledere» misbruker Norges enestående ressurs. Norge er velsignet med en natur de fleste land ønsker seg, og så skal vi forvalte den på en slik dårlig måte.

Når forskere som Bjørn Kaltenborn kommer med tanker som: "Folk flest som ønsker å gå i en norsk nasjonalpark, blir ikke hindret av å betale en hundrelapp", så kan man virkelig begynne å lure. Hvilken årslønn har slike statsansatte? Han er iallefall ikke pensjonist!

Så vidt jeg har hørt er 2005 et fri-luftsår, så da bør vi gjøre alt for at folk skal komme seg ut i naturen, og nyte den.

Når bare 16 av 25 nasjonalparker har en forvaltningsplan, så sier det sitt. "Når Staten ikke tar ansvar for å forvalte nasjonalparkene våre, da må brukerne punge ut isteden." Det mener forskere og fagfolk. Det er for meg helt urimelig at vi bare skal fortsette denne elendige Tsunami-flodbølge, nå politikerne fortsetter med. Har de ikke lært noe av denne tragedien?

Nei, det er klart at vi må snu på saken og bytte ut politikerne, det er den eneste løsningen.

I Tønsberg, er det vedtatt å ta vare på et Ramsar-område, som politikerne ikke klarer å håndtere. Vi har

ting i Norge som fellesskapet må dekke med våre skatter, og om politikerne fortsetter å misbruke disse pengene, som vår samferdselsminister Skogsholm (V) og forsvarsminister Krohn Devold (H), blir det mer korrekt å få bedre politikere, enn å overlate regningen til folket. Vi har milliarder å spare bare innen helsesektoren.

Ved stortingsvalget i 2005 må du gi folket din stemme, via demokrati-et!

Tønsberg, den 18. januar 2005
Erik W. Falck - Folkets Røst

«For den ting er jo klart i seg selv, at jo mere produksjonen i kasse D beregnes til fordel for oppdiktede «inntekter» og «økonomisk fremgang» i kasse B og C, desto mindre virkelig råd får samfunnet til å dekke alle private og offentlige behov».

En ting er det at folket bedrages ved oppdiktet fortjeneste, men noe ganske annet og langt mere utilgivelig er dette,

at statene forsøker å innbille folket at de kollektive utgifter og anskaffelser er et «pengebudsjettspørsmål». Denne kjempesvindelen kan ikke måles. Den er så bunnløs som det evige helvete selv.

Kommer et folk eller kulturverden først inn på dette spor, så må alt og alle gå nedover i dypet, inntil den bunnløse tomhet og mangel på valuta i seg selv har tømte alle folkets ressurser, og ofret alt det kjøtt og blod som ikke formådde å verge seg mot den store tomhet. Som psykologer stirrer vi her inn i det evige fortærende helvete, som dumheten er for-

dum til å fatte, men som dumheten nå som alltid bereder seg og sine. «Folkets skattbare pengeinntekter» øker jo mere produksjonslivet hemmes. Men følgelig utryddes samtidig den materielle overflod og velstand som skulle betale det hele.

All økonomisk, finansteknisk og sosialteknisk forvirring, alt sosialt kvaksalveri, og alt demagogi skyldes utelukkende manglende selvorientering. Alle subjektive særinteresser og interessekonflikter i en verden som flyter av velstand, har sin kilde alene, i det det mangler kjennskap til de selvvirksomme krefters autonomi.

Ved nøye undersøkelse av de to slags økonomi, den reale økonomi i totalitetsøkonomien, motsatt den nominelle politiske økonomi av idag (mammonismen) og ved sammenligning mellom disse viser seg nemlig, at i kampen om å dele skinnverdiene (egentlig penger eller speilbildene av de virkelige verdier). Avtar livsgodene og tilgangen til disse proporsjonalt med «temperaturtrykket» i fordelingspolitikken. Jo mere in-

tenst man innbiller seg selv og hverandre at man har interessekonflikter, dess vanskeligere er det å få livsgodene fordelt og de nominelle formuedannelser viser en statistisk tilbøyelighet til alltid å sentralisere på stadig færre hender, likesom hensynet til de nominelle (bokførte) verdier alltid går foran hensynet til produksjon og tilstrekkelig tilførsel.

En sammenligning mellom disse to forskjellige slags økonomisystemer viser også i omvendt retning, at livsgodene og adgangen til disse tiltar proporsjonalt med en avtagende politisk klassekampinteresse.

Alle disse kjensgjerninger burde være nok til at man enedes om en samfunnsorden, hvor ihvertfall sentraladministrasjonen (staten) ble således sammensatt, at intriger og interessekonflikter på forhånd var utelukket.

Dette mener vi vil oppnåes, når staten som et skritt i riktig retning sammensettes av representanter for alle bransjer, istedet for som nå av representanter for politiske partier som innbyrdes bekjemper hveran-

DE RENE AV HJERTET

- og de urenlige

av Svein Otto Hauffen

«De rene av hjertet,» sverter ikke sin neste. De har ikke noe å sverte med. Dét er det de urene av hjertet som har.

«De rene av hjertet skal se Gud, « sa den Renhjertete. Gud forblir usynlig for de indre urenlige. Det de ser, er sin egen urenlighet - pådyttet og projisert på medmennesker.

Innsiktsgraden til de gudommelige livslover, avhenger av renhetensgraden i våre hjerter og sinn.

«De rene av hjertet skal se Gud». Følgelig: «Hjertets renhet er å ville ett». De urenlige vil noe helt annet. De vil følge sine lyster. Især svertelysten, til å sverte andre - av hjertens lyst.

Hvorved de stadig formørker og øker sin psykiske forurensning ytterligere.

I samsvar med livsloven om tilbakevirkende sjelekraft:

«Det som går ut av mennesket, er det som gjør det urent.»
(Jesus Kristus)

dre.

For å kunne gjennomføre totalitetsøkonomien vil desentralisasjon og innførelse av bransjestyre være nødvendig. Dette innses klart, når man setter seg nærmere inn i totalitetsøkonomiens art.

Bransjestyre er også nødvendig som følge av utviklingen, idet kravet om stadig større arbeidsdeling og spesialisering også krever stadig større spesialinnsikt. Likesom når man skal underkaste seg en farlig operasjon ikke spør om kirurgen er høyre eller venstremann, men om han er en dyktig fagmann, – eller om man spør en flyoffiser, som skal føre en jorden rundt, om han kan navigere, slik må det bli i det spesialiserte samfunn.

I våre dager «styres» samfunnet bare etter politiske hensyn. Likesom utviklingen i sin tid krevet kommunalt selvstyre, krever spesialiseringen nå at spesialinnsikt må komme til

sin rett gjennom bransjestyre. Utviklingskravet gjelder også at det personlige ansvar igjen skal komme til sin rett og bli det grunnlag, hvorpå vår kompliserte kultur bare i lengden kan hvile. I de nåværende samfunnsforhold er uansvarligheten satt i system.

Sentraliseringen av åndslivet, hevdelsen av autoritetsprinsippet, har alltid ført til samme mislige resultater som i våre dager, fordi det ligger i sentralismens og autoritetsprinsippets egen natur, at man innkapsler og dogmatiserer sannheten og livsorienteringen, fordi man ikke har erkjent det relative, nemlig dette, at all vår «erkjennelse» må være bevegelig og levende, da den aldri kan bli annet enn relasjoner av våre egne utviklingsstrinn.

G.E. Bonde

(Del V, siste del: Et resymé, i neste nr.)

Turismens dilemmaer

Arild Molstad Forfatter og reiselivs-
rådgiver for UNESCO

DAGBLADET
Fredag 07.01.2005

SØR-ASIA-katastrofen har i all sin gru brakt oss nærmere en ulykke som vi ellers kanskje snart ville distansert oss fra når nyhetshungrige TV-kameraer etter hvert rettes mot andre horisonter. Det er ikke bare tapet av så mange landsmenn som er årsaken til denne følelse av nærhet, det er også fordi så mange av oss har vært i disse traktene rammet av flodbølgen, som turister.

Antallet skadete og forulykkete har for mange vært en vekker når det gjelder turismens globale omfang. Vestens beredskap må ta høyde for de hundretusener av turister som til enhver tid befinner seg på ferie i sårbare, katastrofe- eller konfliktutsatte deler av verden, lyder det både fra avisenes spalter og fra myndighetenes side.

Dette er et viktig poeng. Samtidig er det en del av et langt større bilde:

Turisme og reiseliv er i dag blitt verdens største industri, med en omsetning som tilsvarende drøyt 10% av årlig verdiskapning på kloden.

Mens 700 millioner mennesker i år vil krysse grenser på reisefot (og et ti ganger så høyt tall vil reise innenfor sine lands grenser), er minst et av hvert 15. menneske på jorden syselsatt i reiselivsnæringen. Det er således på høy tid at vi nå begynner å forstå mer av turismens vesen og omfang - både dens skapende og ødeleggende kraft.

SELV ER JEG nylig tilbake fra den indonesiske øya Bali, denne gang spart for naturkatastrofens ødeleggelser.

Men for 2 1/2 år siden ble nesten 300 mennesker på øya drept av terroristbomber, som satte en like effektiv stopper for turismen som

tsunamien nå har gjort det for Phuket og Sri Lanka. Mange av balineserne, de fleste troende hinduer, følte ansvar for tragedien: «Vi har blitt grådige, gått turismens ærend, og neglisjert vår religion og våre guder.» sa de seg imellom. «Våre forfedre har straffet oss.»

Om lokalbefolkningen på Phuket eller i langs Sri Lankas katastroferammete strender føler noe liknende, vet jeg ikke. Foreløpig har de nok med sin egen sorg og med å rydde opp etter ødeleggelsene. Dessuten, mens det fantes skyldige terrorister bak bombeaksjonene i Bali, var tsunamien en naturkatastrofe. Likevel, finnes det noe årsaksforhold mellom den moderne turismens eksplosive vekst og flodbølgeulykkens omfang? Er vi medskyldige, om enn i liten grad? Og i så fall, har vi noe å lære av katastrofen?

DET ER FLERE sider ved masseturismen som gjør den sårbar overfor både menneskeskapte ulykker og naturkatastrofer.

Fordi den til de grader baserer seg på storproduksjon for å kunne tilby lave priser, er sol&bad turismen avhengig av at hundretusener av reisende kan transporteres billig til steder hvor de kan innlosjeres på geografisk avgrensede områder i til dels uniforme overnattingssteder.

I stadig flere deler av verden har vi sett fremveksten av enklave-pregete «turist-ghettoer», mange av dem - oppnavnet til tross - svært komfortable. De skiller seg sterkt ut fra kulturen eller miljøet til samfunnene som omgir dem. Etableringen av disse ofte skreddersydde reisemålene fører raskt med seg et betydelig tilslag av mennesker og infrastruktur hvis formål er å betjene reisemålets behov for service- og transportfunksjoner.

FOR VERTSLANDENES økonomi, og spesielt dem i den tredje verden, har dette sine positive sider: Turismens forside sørger for sysselsetting, ikke bare generelt, men ofte for kvinner og minoriteter i samfunnet som ellers ville gått arbeidsløse; den sørger for veier; de

sanitære forhold blir ofte forbedret; turismen krever tilførsel av energi, vann og moderne kommunikasjon - alle goder som når ut i hvert fall til en del av den nabosamfunnene. Og når den er på sin beste, kan turismen også sørge for at lokal kultur og tradisjoner blir bevart.

Men moderne turisme har også sin bakside, og i land (som Sri Lanka og Thailand) som først og fremst har satset på badeferiesegmentet, er det miljøet som må lide. Fordi så mye av turisme fokuserer på strandopplevelsen, bygger turismebransjen ofte sine «landsbyer» tettere, mer konsentrert og nærmere havet enn lokale tradisjoner (ofte av gode grunner) tilsier.

Samtidig fører etableringen av et strand-reisemål til at både lokal skog og korallrev blir benyttet i konstruksjon av hoteller og tilhørende service-anlegg: begge deler fører til erosjon av jorden, som igjen gjør stedet mer sårbart når katastrofen skjer; turistpotensialen til land som Haiti, Filippinene og Mosambik ble betydelig redusert da store regnskylt i løpet av de siste to årene utløste massedødbringende jordskred. Turisme kan være turismens verste fiende.

Selv om det er altfor tidlig å måle graden av ekstra ødeleggelser påført Phuket og Sri Lanka som følge av overhugst, miljømessig overbeskatning av strender og rev, er omfanget neppe ubetydelig.

Men i kjølvannet av en katastrofe av de dimensjoner vi nå har opplevd, er det heldigvis flere lærdommer å hente.

EN AV DEM er å ta mer miljømessige hensyn når gjenoppbyggingen skal planlegges, slik at ikke bare turistenes men også lokalsamfunnets behov, trygghet og velferd blir tilgode sett. Her må turoperatører, hotellkjeder, lokalsamfunn og vertslanndets myndigheter trekke i samme retning, og på en helt annen og virksomhetsfull måte enn det vi har sett frem til i dag.

Her har bistand og frivillige organisasjoner en rolle å spille. I alt for liten grad har turisme, en av de viktigste vekstnæringene i flere av Norads samarbeidsland - og i verdens fattigste

nasjoner - hittil blitt benyttet som utviklingsverktøy.

Dessuten, i land som Sri Lanka kan turismen bidra til mer enn økonomisk vekst; vi kjenner i dag til en rekke modeller for turistutvikling som styrer turismen vekk fra trangbodd strandturisme i retning av kultur- og naturopplevelser (det raskest økende segment i internasjonalt reiseliv). Denne form for turisme kan også virke fredsskapende: Ikke bare fører økt reisevirksomhet til gjenforening av tidligere stridende parter (Balkan, Sri Lanka og Vietnam er relevante eksempler), men den sprer turismens valutainntekter ut over et bredere lag av befolkningen.

Også reiselivsbransjen har flere grunner til å gå i seg selv. I Norge har flere av de ledende tur- og charteroperatører vært blant de siste til å gjenopprette pakkereiser til land som har lidd etter ulykker, kriger eller konflikter; steder som Kroatia, Bali og Sri Lanka er blant de best kjente, der både våre nordiske naboer og resten av Europa var på plass mens vi nordmenn ble holdt tilbake av nølende turoperatører.

ENDELIG BØR de hjerteskjærende TV-bildene føre til et tettere samarbeid mellom reiselivsbransjen og nødhjelpsorganisasjonene. Denne gang var det, i tillegg til hundretusener av fastboende, turismen som ble skadelidende. Neste gang kan turismens hotellsenger, flyseter, serviceapparat og team av forhåpentlig mer nødhjelpsdyndige guider være en aktiv del av en redningsaksjon når vi står overfor flom, vulkanutbrudd eller jordskjelv.

Reiselivets størrelse har gjort den til en internasjonal maktfaktor, en kraft som både kan bryte ned og bygge opp. I disse dager har vi vært vitne til turismens sårbarhet. I tiden fremover har vi muligheten til å nyttiggjøre oss dens styrke. Vi har kunnskapene og ressursene. Men har vi viljen?

Homofili og samfunnsendring

En sikker måte å utløse tabloid raseri på er å antyde at homofili kan ha noe med sykdom eller perversjon å gjøre.

Det har x-overlege Arne Schjøth i Kristiansand fått erfare.

De homofiles organisasjon og den homofile SV-leder samt de politisk korrekte tabloid-typene kaster seg over ham. Her må det i alle fall være på sin plass med problematisering av det politisk korrekte.

Professor Per Sundby har gjort det. Han gikk sammen med de kristne i en antologi som kom ut før partnerskapslegen. Sundby gir her noen verdslige synspunkter mot loven. Sundby har i andre skrifter fremlagt studier over hmofiles sykkelighet. De

har høy sykkelighet og dødelighet, lav gjennomsnittlig levealder.

Alexander Lowen, amerikansk psykoterapeut, Reich-elev, hevder jo fortsatt at homofili er perversjon. Det må da være et viktig moment i saken at homofili hos dyr finnes bare hos dyr i fangenskap.

Nå har jo sjølveste Bush blitt en aktør i denne kampen. Han går imot homofilt ekteskap. Med alle parallellene det har blitt mellom Bush og nazismen må det drmed bli nødvendig å gå tilbake til sistnevnte.

Ingjald Nissen skrev rett etter krigen boka PSYKOPATENES DIKTATUR. Her fremla han tanken om å forstå nazismen som et mannsforbund og dermed i prinsippet som en homoseksuell organisasjon.

Men kom ikke homofile i KZ-leir under Hitler? Jo- nettopp! man må bruke litt psykologi for å forstå dette

. Her er det snakk om drifter som er almene, men som er fortrenget og som derfor driver sitt farlige selvstendige spill. Det blir behov for syndebukker, og syndebyggene blir de som kan symbolisere de almene, men fortrenget drifter.

Det som skjer i fengsler i Irak skal man merke seg: Amerikanernes seksuelle trakassering av fanger høres ut til bare å være av homoseksuell karakter.

Og den seksulle nytelse man kan ha av de mye omtalte videofilmene må da være homoseksuell. Nå venter jeg bare på at akkurat i det militære og i fengsler vil Bush liberalisere: Full adgang til homofilt samliv!

Her på bjerget ser homofilibølgen ut til å ha å gjøre med: amerikaniserte medier, repressiv toleranse a la Hollywood/ Reagan, amerikansk feminisme, femipratpsykiatrien, incestbevegelsen, familieoppløsning.

I forbindelse med studentopporret skjedde dette: Det ble umoderne å gifte seg. Daværende SF gikk i spissen. Det ble på en måte skammelig å være gift hvis man skulle være progressiv. Og hva skjer så: Nettopp det partiets arvtaker - SV, gikk i brodden for det homofile ekteskap, som nå er programfestet i SV.

Denne sak må forfølges av mar-

xister. Noe av svaret tror jeg er at dette er et føydalt fenomen. Vi er i gang med en reføydalisering, som filosofen Wright kaller det. Marx har også skrevet om føydalsamfunnet, så det får vi sette i gang med å studere nå, både hos Marx og andre forfattere.

En side ved føydalsamfunnet var hekseprosessene, som det er skrevet enormt i første del av forrige århundre. Rundt årtusensskiftet har 6 nordiske forfattere (Brøgger, Gilje

Guillou, Hagen, Kringstad, Wiig) jamført overgrep/incestkorstoget med hekseprosessene.

Den marxistiske utfordring er å se på historien som endringsprosesser. Detee gjør at historie og sosiologi blir samme fag. Og vi får følge med på hvordan det går på det seksuelle område. Hvor mange kjønn vil vi ende opp med?

Skippergt. 21, 4611 kristiansand
den 19. des. 2004
Sigurd Halleraker

PROFESJONELLE PEDAGOGER?

En 9. klassing fra Troms forteller i Elevavisen at det ikke ble holdt noen minnestund eller stillhet etter juleferien.

- Jeg hadde håpet at lærerne på skolen ville komme til å ta opp og snakke om katastrofen, og i hvertfall ha 3 minutters stillhet klokken 12, men nei! De snakket ikke om det, og de viste ikke noe tegn til å ha 3 minutters stillhet! skriver eleven.

- Først da noen spurte om vi ikke skulle snakke om katastrofen, som de hadde sagt på TVen at skolene skulle gjøre, svarte lærerne bare at han og de andre lærerne hadde diskutert om de skulle sette av noen tid til å snakke om katastrofen, men at siden vi ikke var "direkte" berørte, så de ingen behov for å snakke noe spesielt om det, skriver han videre.

Det er helt utrolig å lese dette. Vi vet at barn og unge kan få sterke reaksjoner etter at katastrofen i Asia blir brettet ut i sin helhet dogn etter dogn på TV og radio og aviser. Men når man ikke er "direkte" berørt, er det vel ikke så farlig!

DOJ

STERKE TRAUMER

Overlevende og pårørende etter katastrofen i Asia vil få sterke traumer etter det som har skjedd. Her er bosatt mange indere, tamiler og folk fra Sri Lanka som har mistet slekt og venner i stort antall. Overfor disse gruppene må hjelpeapparatet settes massivt inn.

Etter katastrofen kan det kanskje være lettere å forstå at de flyktninger og asylsøkere som finnes i vårt land også bærer på slike traumer fra forfølgelser og krig i eget hjemland.

DOJ

Å ødelegge et land

Naomi Klein Kanadisk journalist og forfatter

Tirsdag 04.01.2005
Dagbladet på nett

SÅ SKULLE DET vise seg at Pottery Barn (butikkjede som selger møbler og utstyr til hjemmet, red.anm.) ikke har en regel som sier «Ødelegger du noe, er det ditt». I april 2004 fortalte PR-sjefen for interiørkjeden, Leigh Oshirak, til avisen The St. Petersburg Times i Florida at «i de svært få tilfellene der noe går i stykker i våre forretninger, avskrives det som tap.» (Kunder som for eksempel knuser en vase eller et vinglass, må ikke betale for varen, red.anm.) Likevel har denne ikke-eksisterende politikken til en forretning som selger korktrekkere fortsatt større innflytelse i USA enn Genèvekonvensjonene og hærens lover og regler for landkrig til sammen.

DET VAR I boken «Plan of Attack» (Simon and Schuster, 2004) «Pottery Barn-regelen» dukket opp. Forfatteren og Washington Post-journalist Bob Woodward skriver at utenriksminister Colin Powell hadde påberopt seg denne regelen forut for invasjonen i Irak. Demokratenes kandidat John Kerry forpliktet seg til å følge regelen da han deltok i den første tv-duellen foran høstens presidentvalg. Og denne imaginære regelen er fremdeles den mest populære stumpe gjenstand som blir slått i hodet på enhver som foreslår tilbaketrekning fra Irak; Jo da, krigen er en katastrofe, sies det, men vi kan ikke stanse nå - ødelegger du noe, er det ditt. Uten å nevne forretningskjeden ved navn, utdypet nylig spaltisten Nicholas D. Kristof dette resonnetet i New York Times. «Vår feilslåtte invasjon har gjort flere millioner irakere forferdelig sårbare,» skrev han, «og det vil være umenneskelig å la dem i stikken nå. Hvis vi blir i Irak, er det fremdeles et lite håp om at irakerne kan få gleden av sikkerhet og et bedre liv. Men trekker vi oss ut, dømmes vi rakerne til et liv i anarki, terrorisme og sult, noe som vil koste flere hundre tusen barn livet i løpet av det neste tiår.»

LA OSS BEGYNNE med forestillingen om at USA bidrar til å skape større sikkerhet. Tvert imot, hver dag er nærværet av amerikanske soldater med på å framprovosere vold. Så lenge de blir i Irak, vil hele landets sikkerhetsapparat - okkupasjonsstyrker så vel som irakiske sol-

dater og politifolk - utelukkende bli brukt til å avverge motstandsangrep. Når det er snakk om å beskytte vanlige irakere, er det skapt et sikkerhetsvakuum. Hvis de amerikanske styrkene trakk seg ut, ville irakerne fremdeles leve i usikkerhet, men de ville i det minste få en mulighet til å vie sine lokale sikkerhetsstyrker til arbeidet med å gjenvinne kontroll i og rundt byene.

Når Kristof hevder at amerikanske styrker bør bli i Irak for å redde flere hundre tusen barn fra sult, er det vanskelig å forstå hva han tenker på. Sult i Irak er et direkte resultat av amerikanernes beslutning om å føre en tøff politikk mot et land som allerede var svekket etter tretten år med sanksjoner.

DET FØRSTE Paul Bremer, tidligere administrator for det nå oppløste sivile okkupasjonsstyret, gjorde, var å gi nærmere 500 000 irakere sparken. Det største han oppnådde - noe han nylig fikk presidentens frihetsmedalje for - var å føre tilsyn med en «gjenoppbygging» der jobber systematisk ble stjålet fra fattige irakere og gitt til utenlandske firmaer. Det førte til at arbeidsledigheten skjøt fart og nådde opp i om lag 50 prosent.

Og dette er ikke det verste. Den 21. november la endelig den såkalte Parisklubben, som omfatter 19 industriland, fram sin plan for Iraks uoverkommelige gjeld til medlemslandene på nærmere 39 milliarder dollar. I stedet for at Parisklubben umiddelbart etterga gjelden, la den fram en treårsplan som innebærer at 80 prosent av gjelden avskrives, under forutsetning av at Iraks framtidige regjeringer følger et program fra Det internasjonale pengefondet (IMF). Ifølge de første utkastene omfatter dette programmet «omorganisering av statseide foretak» - les: privatisering. Iraks industridepartement regner med at denne planen vil føre til at ytterligere 145 000 arbeidere mister jobben.

I de «frie markedsreformers» navn vil IMF også stanse programmet som sørger for at hver irakisk familie får en kurv med mat - det eneste som kan hindre at millioner av mennesker kommer til å sulte. Det er også økt press fra Verdens handelsorganisasjon for å stanse matrasjonene. Etter anmodning fra Washington vurderer WTO å godkjenne Irak som medlem - forutsatt at landet innfører visse «reformers».

SÅ LA OSS GJØRE det helt klart: USA har ødelagt Irak, men er ikke i gang med å reparere skadene.

Ødeleggelsene bare fortsetter ved hjelp av andre midler. Amerikanerne bruker ikke bare F-16 jagerfly og kampkjøretøyer, men også mindre iøynefallende våpen som IMF- og WTO-betingelser, etterfulgt av politiske valg som er lagt opp med tanke på at minst mulig makt skal overføres til irakerne.

Dette er hva den berømte argentinske forfatteren Rodolfo Walsh beskrev som «planlagt elendighet» før han ble myrdet av militærjuntaen i 1977. Og jo lenger USA blir i Irak, desto mer elendighet vil amerikanerne planlegge. Men om USAs nærvær i Irak ikke er løsningen, er det heller ingen løsning å spre klisjémerker med det enkle budskap at de militære styrkene må trekkes ut og pengene brukes på skoler og sykehus hjemme i USA. Jo da, soldatene må reise fra Irak, men det kan bare være ett av punktene i et troverdig og moralsk antikrigsprogram.

HVA MED SKOLENE og sykehusene i Irak, som det var meningen å sette i stand, men som det ikke er gjort noe med? Altfor ofte har deler av antikrigsbevegelsen unnlatt å snakke om det amerikanerne skylder Irak. Sjelden hører man ordet «kompensasjon», for ikke å snakke om det mer ladde ordet «erstatning».

Antikrigsbevegelsen har også mislykkes med å gi konkret støtte til de politiske kravene som er kommet fra Irak. Når for eksempel den irakiske nasjonalforsamlingen tok kraftig avstand fra Parisklubbens avtale om å tvinge irakerne til å betale Saddams «odiose» gjeld og protesterte mot at irakerne ble fratatt sin økonomiske suverenitet, forholdt fredsbevegelsen seg praktisk talt taus. Og mens amerikanske soldater ikke beskytter irakerne mot sult, gjør så absolutt matrasjonene det. Så hvorfor er det ikke en av våre viktigste oppgaver å kjempe for at dette hardt tiltrengte programmet får fortsette?

At det ikke er laget et troverdig program utover slagordet «soldatene ut» kan være en av grunnene til at antikrigsbevegelsen holder seg i ro, selv når krigsmotstanden øker. For en «Pottery Barn-regel» kunne hatt noe for seg: Når et land blir ødelagt, bør det få konsekvenser for de som ødelegger. Å eie landet bør ikke være en av disse konsekvensene, men hva med å betale for skadene?

Copyright New York Times med norsk enerett for Dagbladet.

Oversatt av Marit Jahreie

FOMI, FORUM MOT ISLAMISERING

Øystein Aalstad, som sendte anti-islamske julekort fra Fauske til stortingspolitikere, er medlem av FOMI.

I et av innleggene sine i Avisen Nordland, hevdet Aalstad at jøder ble nektet å delta i markeringen av Krystall-natten i høst. Hele saken har sin bakgrunn i at det muslimfiendtlige partiet Demokratene tok initiativ til å marsjere inn i krystallnattmarkeringen med Israelske flagg. De oppfordret via sine nettsider folk til å møte opp på Jernbanetorget med Israelske flagg.

Arrangørene hadde gitt klar beskjed om ikke å bruke flagg eller religiøse symboler under denne markeringen.

Tydeligvis ble noen i partiet klar over at bruken av det israelske flagget var en litt for åpenlys provokasjon og oppfordringen ble fjernet fra forsiden av Demokratenes nettside. Gjennom mer diskrete kanaler ble folk i antimuslimske miljøer deretter mobilisert til å møte på Grand hotell en time før markeringen.

Etter at politiet stanset den ulovlige markeringen forsøkte ekstremistene, med et vist hell, å markedsføre ideen om at myndighetene og SOS-Rasisme hadde nektet jøder å markere krystallnatten, og forbudt jødiske religiøse symboler. Det ble blant annet hevdet at en av de fremmøtte var en overlevende fra Holocaust. Etter det bl.a. nettstedet Monitor kjenner til dreier dette seg om en 72-åring som overlevde krigen som barn i Sverige og som aldri var i noen konsentrasjonsleir.

Fordi det Mosaiske Trossamfund ekskluderte to svært ytterliggående jøder for deres samrøre med den høyreekstreme og islamfiendtlige gruppen Forum Mot Islamisering (FOMI), har både Norsk Israelsenter, FOMI og Demokratene i ettertid foretatt seg en rekke halsbrekkende manøvre for å få folk til å tro på historien om jøder som ble nektet å markere krystallnatten. De to som ble ekskludert sto frem på TV og beklaget at de ikke fikk delta i markeringen av Krystallnatten og beskyldte norske myndigheter og SOS Rasisme for jødehat.

Disse fakta unnlater Aalstad, som erklært medlem av FOMI, å forholde seg til, og kom likevel med sitt klagerop i Nordlands Trompet i høst om at SOS Rasisme nektet jøder å delta på markeringen.

DOJ

For tidlig med valg i Irak

Gunnar M. Karlsen Helsingforskomiteen
Beate Slydal statsviter

Søndag 16.01.2005
Dagbladet på nett

DET ER GODE grunner til å være kritisk til å avholde valg i Irak 30 januar 2005. Den vanskelige sikkerhetssituasjon i store deler av landet kan utelukke grupper av befolkningen fra å delta eller til å stemme på fritt grunnlag. Det er også et spørsmål om det er tid nok til forberedelse av manntallssteder og annen nødvendig logistikk. Mange kandidater og partier har liten mulighet til å drive valgkamp. Valget skal utpeke medlemmer til Iraks nasjonalforsamling, ledere for Iraks 18 provinser samt medlemmer til den kurdiske forsamlingen i Nord-Irak. Den nye nasjonalforsamlingen skal velge statsminister og andre regjeringsmedlemmer. Ellers vil den viktigste oppgaven være å vedta ny grunnlov. Befolkningen i Irak er inndelt i 60 % Shiamuslimer, 20 % Sunnimuslimer og 20 % kurdere. Kurderne utviklet på 1990-tallet et de facto selvstyre i Nord-Irak, og er opptatt av å beholde dette. Den nye nasjonalforsamlingen vil ventelig få en sterk majoritet av Shiamuslimer, og både Sunnimuslimer og kurderne frykter at deres interesser vil bli skjøvet til side.

Spørsmålet om utsettelse er dermed politisert. Fokus må derfor rettes mot om de objektive kriteriene for å avholde frie og rettferdige valg

er oppfylt. Sikkerhet, tilstrekkelig forberedt logistikk og mulighet for å utvikle og presentere politiske alternativer i en valgkamp som gir like muligheter for partiene er sentrale kriterier en må vurdere tidspunktet i forhold til.

SIKKERHETSSITUASJONEN er kritisk i mange områder. Myndighetene har ikke kontroll over hele territoriet, og det foregår omfattende militære operasjoner mot opprørsgrupper. Det har også kommet trusler fra militante grupper mot politiske partier, kandidater og velgere knyttet til valget.

Et viktig spørsmål er om utsettelse vil gi forbedret sikkerhet. Det forutsetter at det skjer fremskritt i USAs kamp mot opprørerne, men det er ikke gitt. Å utsette valget vil bare være å utsette problemene, vil noen hevde. Men valg som skal bidra til å dempe konflikter må skje på en slik måte at befolkningen får tillit til det. Hvis valget ikke oppfattes som rettferdig kan det føre til at konfliktspiralen får nye omdreining. Hvis valget utsettes vil en kunne komme lengre i å etablere irakiske sikkerhetsstyrker og redusere behovet for nærvær av amerikanske og internasjonale styrker for å skape sikkerhet rundt valget. Utsettelse vil gi politiske partier bedre tid til å organisere seg og det kan gi rom for at partier kan fremme andre plattformen enn bare de etnisk-religiøse. USA og dets allierte bør prioritere å legge til rette for at politiske krefter som kan ha en samlande funksjon får mulighet til å etablere seg.

Bruk den vedlagte giroen

HEIA FRP!

Og det mener jeg faktisk.

Hvorfor denne støtten? Jo, John Alfheim har gjort en god jobb i forbindelse med en liten gutt som er avhengig av å få beinmarg fra et søster eller bror for å overleve.

I tillegg ble jeg svært positivt overrasket over Frp's støtte til at de statsløse vietnamesiske flyktningene på Fillippinene får komme til Norge.

Hvorfor dette ikke også skal kunne gjelde folk fra f.eks. muslimske land, er likevel for meg en gåte. Frp må tilhøre det gåtefulle folket...

DOJ

Martin Luther og fornuftens regiment

Av lege Nils Rønnebak

I forbindelse med en ny film om Martin Luther er hans reformasjon igjen kommet i fokus. Og enda en gang er det grunn til å se nærmere på hans skjebnesvangre lære om de to regimenter. Det er lett å forstå Luthers sterke reaksjon på pavekirkenes maktmisbruk både på det åndelige og verdslige område, og dens lære om botsøvelser og andre gjerninger for å oppnå frelse. Hans kraftige oppgjør her er prisverdig, og blir stående som noe meget verdifullt.

Det var også rett at han oppvurderte det verdslige livet, og så at dette også er uttrykk for Guds vilje og mening for menneskelivet.

Men så skjedde altså dette at han delte livet, som er et sammenhengende hele, og der Guds vilje skulle skje over alt, – i to adskilte regimenter, det åndelige og det verdslige. Og det åndelige måtte ikke blandes inn i det verdslige. Det som oppfattes som «religion» må ikke blandes inn i politikken, hører vi fortsatt. Denne Luthers lære har preget Europa i snart fem hundre år, og den har fått meget store og skjebnesvangre konsekvenser.

For det første har denne todeling av livet betydning av begrensning av evangeliet og dets innflytelse! Det som ifølge evangeliet om Guds Rike skulle gjennomtrengte, forvandle og nyskape alt, som surdeigen forvandler hele deigen, ble ikke forkynt i sin helhet, og ikke inn i det såkalte verdslige regimentet. Det ble begrenset og forsinket av et oppkonstruert, teoretisk gjerde! «Verden skal ikke kristeliggjøres, de verdslige myndigheter er Guds redskap i verden», sa altså Luther.

Og det som gjorde dette dobbelt meningsløst og farlig, var at Luther opphøyet fornuften til den høyeste, overordnede instans som skulle styre dette regimet, som kom til å omfatte hele livet og samfunnet, og styre alt fra vugge til grav! Det har ikke dreid seg bare om å styre i rent praktiske spørsmål, og småtterier, men om å styre hele utviklingen, veilede, være midtpunkt, bestemme oppmerksomhetsretningen, være allmakt, bestemme framtiden! Ja, en kan si at det ofte har dreid seg om intet mindre enn å forvalte sannheten, avgjøre veien og bestemme livet!

Det er ufattelig hvorledes Luther kunne gi fornuften en slik opphøyet

posisjon. Han mente at det ikke var avgjørende om keiseren er kristen, men han må være fornuftig!

Han skal videre ha sagt: «Det er både sant og visst at fornuften er det viktigste av alt, det beste i sammenligning med alle ting i dette liv!»! Hvor han har fått dette fra, vet vi ikke, men kanskje hans gode forhold til kurfyrste Fredrik av Sachsen har betydd noe? Han ble nok sett på som en fornuftig fyr, idet han var hans støtte og venn. Men siden han altså fyrster, førere og øvrigheter av mange slag kunnet takke Luther for frihet til å styre og herje som de har villet, stort sett uforstyrret av kirken. De hadde ord på seg for å være fornuftige! Men hva har historien vist?

Erfaringen er også nevnt av Luther, i forbindelse med fornuften, men hvor skulle de fått den fra? Erfaring med hensyn til å gripe inn i og styre hele samfunn av vesener de ikke kjenner: Åndsvesenet mennesket!

Livets helhet – og lysets nødvendighet

Vi vet ikke hva unge Martin lærte om livet i klosterhagen, – kanskje var han mer innendørs og gransket skrifterne?

I alle fall lærte vi noe meget verdifullt i vår barndoms grønne rike. Noe livsnært som bonde og gartner hele tiden står overfor og erkjenner: At alt i naturen er et samvirkende hele, der alt avhenger av alt, det ene griper inn i det andre!

Alt er sammenhengende og helt, ikke i regimenter delt, var naturens tale til oss. Og naturen viste oss videre at om det skal bli vekst og god avling, må den som skal styre, drive jorda og være overordnet instans, han må først og fremst ha kjennskap til og kunne samarbeide med flere grunnleggende livsfaktorer og forhold. I plantekulturen må han først og fremst kjenne plantenes egenart, og deres krav til det totale miljø; lys, temperatur, jordsmonn, næringsbehov, fuktighet, drenering, ugrasbekjempelse etc. Bidrar han slik med å legge forholdene til rette, vil livets krefter selv få livet til å utfolde seg. Da skjer det slik som det står skrevet, at av seg selv bærer jorden grøde.

Men uten at en ser denne helhet og samarbeidet med livskraftene, ja, kanskje i blinde motarbeider dem, nytter det ikke å stille seg opp ute på jordet og innbilde seg selv og andre

at en kan styre det hele bare en er fornuftig! Eller påstår at han har erfaring, når han beviselig ikke har det. I så fall vil det bli misvekst og katastrofe!

Og med det kan vi gå videre! For tar vi med oss denne erfaring fra naturen og ser på menneskelivet, så finner vi det samme her. Vi ser at folkenes samfunn og liv er et sammenhengende hele, der den enkeltes liv avhenger av helheten og omvendt, det er ingen regimentoppdeling og grenser mellom det individuelle og det kollektive. Her er et samspill og samvirke mellom en rekke livsfaktorer og krefter. Vekst- og livsmiljø er avgjørende for den enkelte og helheten.

Menneskets egenart

En hovedsak er menneskenes egenart, at vi er noe mer enn planter, vi er skapt med større muligheter, men også med større risiko enn alle andre skapninger. Vi er bolig for ånd! Skapt som åndsvesener, med alt hva det innebærer for individ og samfunn! Våre liv avhenger av ånden i oss og blant oss! Hva må til for å kunne styre Guds høyeste skapning som han har sådd utover jorden? For at det skal bli vekst og liv og mening, overensstemmende med hans store skapertanke? Her er behov for noe mer enn fornuft! Her er virkelig behov for LYS! Og det ufattelige er at Luther ikke så dette, for det er jo dette Bibelen hele veien forkynner og framholder. Det står intet om fornuften som høyeste instans i Bibelen, men det står hele veien om lyset og behovet for lys! Hele Israels historie forteller om en søken etter lys, etter Guds vilje, ikke bare for den enkelte, men for hele folket! Ved profeter og dommere var det en intens søken. I brytlommen på yppersteprestens livkjortel lå to små pinner eller steiner der det var innrisset Urim og Tummim, Lys, Fullkommenhet, Helhet! Det dreide seg om å søke Guds svar og ledelse for hele folket, innfor Herrens åsyn.

Og til slutt skjedde det altså, at det folk som satt i mørke fikk se et stort lys! Verdens Frelser kom og forkynnet fra første stund sitt altomfattende evangelium inn i hele folkets, hele Israels liv og virkelighet!

Han sa ikke at han var lys kun for en begrenset del av verden: Han sa: «Jeg er verdens lys!»! Han var hele verdens lys, for individ og folk! Hans liv er hele menneskelivets lys, – som kjærligheten levde og åpenbart, som størst av alt, gjennomstrålende og omfattende alt, med fornyelsens under i sin varme og kraft, – som freden verden ikke kan gi, den gis hver enkelt, og fredens avgjørende grunnlag, hva som tjener til hele folkets fred, men har vært skjult for våre øyne, – det er gitt og belyst – som rettferdighetens sol, steget opp med legedom under sine vinger. Fra himmelbryn til himmelbryn til det lyse! Og han sa ikke at det er fornuften, men Sannhetens Ånd som skal overbevise verden om synd og om rettferdighet og dom!

Mot denne bakgrunn er Luthers

skjebnesvangre lære uforståelig. Også hans opptreden overfor det folk, jødene, som hadde kjempet og levd og båret alt dette fram, det er også så mørkt og ufattelig at det ikke lar seg hvitvaske ved hjelp av noen slags middelalderiske utlegninger angående «samfunnets ideologiske fundament»! Mer bakvendt og tankeløst kan det ikke bli! Hvor kom for eksempel samfunnets ti bud ifra?

Også dette siste, Luthers dype fall her, der lyset manglet, ikke bare i bevisstheten, men hvor det også i hjertet var mørkt og kaldt, det fikk forferdelige konsekvenser, og kastet mørke skygger inn over Europa i hundrer av år.

Etter hvert er det kommet reaksjoner på Luthers regimentslære, med variert styrke gjennom tidene. Noen frykter nå at denne lære er i ferd med å bli glemt.

Men dessverre, den synes fortsatt å være til stede i betydelig grad! Derfor gjentar jeg enda en gang: De for åndsvesenet menneskets hele liv mest avgjørende livsfaktorer fryktes og forkastes som «religion», – som ikke må invadere eller forstyrre fornuftsregimentets operasjoner og herredømme! Gjelder det fortsatt den som står skrevet, at de elsket mørket framfor lyset?

Jeg vil avslutte med noen ord fra forfatteren Ronald Fangen. Han fikk som så mange andre under siste verdenskrig oppleve på kropp og sjel mørket og djevleskapet i det som skulle være det ypperste og største av alle fornuftens riker. Der føreren anså seg selv, og ble tiljublet av millioner, for å være den rene og sunne fornuft, – som skulle lede og frelse verden og løse livsproblemene.

Så mørk var altså natten blitt i Luthers eget hjemland, – fordi så mye av livets lys i det altomfattende evangelium om Guds Rike gjennom århundrer var blitt skjult under skjeppen!

Ronald Fangen skrev da i 1945: «Det umistelige i luthersk kristendom er det klare evangelium: Av tro alene. Det mest skjebnesvangre i den er følgen av Luthers nødtvungne allianse med statsmakten, fyrstene og læren om de to regimenter, for følgen er blitt en motsetning mellom åndelig og verdslig, en dualisme mellom det som hører Gudsriket til, og det som hører samfunnet til!»

Til dette vil jeg bare føye til at den levende tro ikke bare åpner for Nåden og Forsoningen, men også for troens gjerninger, og for alt som vår og hele verdens Frelser er: Lyset, Veien, Sannheten, Livet, Freden, Kjærligheten, Rettferdigheten, Allmakt, og for alt han gir oss: Ånden – Riket – Evig liv!

Det er ei von eg ser som svinn bort

Av Armand Edgar Nyhus

Det er ei tåre frå
djupna av mi sjel
eg feller.

Det er ei von
eg ser som svinn bort,
lik tindrande stjerner
bak sky.

Det er ein hane
som gjel i tida,
ein frigerar
som tala ein gong.
Eg må gange stien
innover i skogen –
bort frå verdas dårskap,
finne heim til meg sjølv.

Men hanen gjel –
dei høge åndsforlatte
styrer inn i mørke natt.
Og likevel
så talar alt livet om
den store kjærleik,
ånda bak alt.

Menneskje skulle skape!
Plante og så og vatne?
Men nå er det gråbeinsåra
landet går støtt imot.
Det fer i syner
forbi mitt auga,
menneskje,
utsulta og arme –
der er ingen stad
ei utstrakt hand.

Samarbeide, fer det i meg...
Men systemet sine herrar
la ned den heilage jord.
Grøderik svart mold
ligg og ventar,
men der kjem ingen
som plantar frø,
som sol og vete
gjev kraft og liv.

Hanen gjel uavlateleg
på vår arme jord.
For tenkte verdiar
ranas den ut.
Skogane står ribba
tilbake,
heimen åt fuglar og dyr.

Det er ein òm eg høyrer
i haustvinden.
Den ber varsel om tider
vi innerst ikkje vil,
men som kjem
som ein nemsis
over verda.

USA HÅPER PÅ BEDRE RYKTE

Det er en formidabel innsats som gjøres fra mannskapet ombord i det kjempesvære hangarskipet USS "Abraham Lincoln". Helikoptervirksomheten er noe annet enn det som drives i Irak denne gangen. Uten helikoptre hadde det vært svært vanskelig med nødhjelp til de raserte områdene på Sumatra i Indonesia. En av det rammede sa at han hatet amerikanerne etter at de startet krigen i Irak, men det var vanskelig å gjøre det nå når de landet med mat- og vannforsyninger i fullstede helikoptre.

Colin Powell, som er i Asia nå, sier rett ut at han håper at den amerikanske generositeten overfor flomofrene vil bedre deres dårlige rykte blant muslimene, ja, en dog stanse all terrorvirksomhet mot USA.

Tiden får vise. I Irak hjelper det antagelig dårlig med slike generositet.

DOJ

FORFEDRDRENE ADVARSLER REDDET TITUSENER

På den indonesiske øya Simeulue døde bare 5 av 70 000 takket være gammel kunnskap fra forfedrene. De sa at dersom havet trekker seg tilbake eller det er et jordskjelv i området, bør du løpe mot åsene. Siste skjelv med flodbølge rammet denne øya i 1907. Øya ligger tett inn på episentret for skjelvet på 9.0 som skjedde andre juledag. Fremdeles er folket i fjellene, av redsel for nye flodbølger etter etter-skjelv i området, det kraftigste på 7.3 på Richters skala.

Det er synd at slik kunnskap ikke er spredt videre i vår moderne tid. Når havet trekker seg brått tilbake utenom all logikk og tidevannsryster, må varselklokkene ringe. Før eller senere kommer det tordnende tilbake igjen med rå kraft.

DOJ

DEN STORE BØLGEN

Av Aase Brenne

Denne bølgen har skapt en helhet av alle nasjoner, som både hadde sine innbyggere på ferie der eller var berørt på andre måter. Aldri har givergleden nådd slike høyder i vår egen nasjon, som overfor de nødlidende på feriestedene. Disse har fått de beste attester for sin hjelp til feriegjestene, på tross av at de selv led fryktelige tap. Nasjonene har gått sammen om å hjelpe de berørte land i Asia med oppbyggingen av feriestedene og ellers hjelpe befolkningen med mat og medisiner for at de skal kunne overleve.

Hva har Norge lært av denne katastrofen?

1. Ingen kunne forutse den, men nå er det tale om at det skal utplasseres utstyr som skal varsle om slike undersjøiske jordskjelv. Dette er kostbart, men ikke så kostbar som selve katastrofen ble.

2. Ingen land alene kan opprette alle skadene. Norge må samarbeide med andre land. Alle land må gjøre det samme, slik at den riktige hjelpen kommer frem til de som trenger den og når de trenger den. Alt dette er mulig.

Hvordan kan vi forberede oss på liknende katastrofer?

1. Ved å opprettholde alle produksjonsenheter - skape overflod av alle slags levnetsmidler - av alt et folk kunne trenge, materielt og intellektuelt. Men kan vi alene skape overflod? Nei, men samlet kan hele ver-

den skape overflod av alle varer og tjenester, nok til å dekke alle slags katastrofer i verden.

2. Men er det dette økonomien i Norge og verden forøvrig er opptatt av?

3. Nei, den er opptatt av kroner og dollar, men vi kan skape overflod uavhengig av kroner og dollar. Så hvorfor forblir verden gammeldags og gammelmødig? Jo, for de den er knyttet til dansen om gullkalven. La oss heller oppgi denne dansen og få overflod inn i verden. Hva er det ellers vi arbeider for?

4. Vi har løsninger her i Norge, om noen skulle ønske den, her hjemme eller ute. Bare tenk på alle de forbrytelser og de onde gjerninger som settes i sving, grunnet dansen om gullkalven, innenlands og mellom nasjonene (jfr. Israel - Araberstatene) eller mellom alle de krigførende land i verden. Alle konflikter kan løses fredelig!

Så ære være den nasjon som først setter i gang en slik utvikling og får resten av verden med seg.

FRIHET UNDER TVANG...

Innvandringspolitisk talsmann i FrP, Per Sandberg, mener forslaget til ny statsborgerlov med frivillig troskapsløfte for nye statsborgere er meningsløs. - Skal vi først innføre et troskapsløfte, må det være obligatorisk, sier han.

Meget interessant og avslørende fra et parti som fremstiller seg som liberalistisk...

DOJ

EN SUNN SJEL?

Hopperen Tommy Ingebrigtsen viste satan-tegnet på Tv under idrettsgallaen lørdag. Ja, bedre forblide får idretten ikke!

DOJ

Tsunami og korrupsjon

Jan Borgen Generalsekretær,
Transparency International

Fredag 07.01.2005, 05:00

DERSOM DU SØKER en grunn for å engasjere deg i kampen mot korrupsjon, les følgende.

En kollega har en venn som arbeider sør i India som beskrev situasjonen i området for min kollega få dager etter at tsunamien slo inn over kysten. «Mange personer er omkommet i distriktet. Tusenvis av hus er lagt i grus. Næringsgrunnlaget er tapt. De akutte behovene er rent drikkevann (sjøvannet og forurenset vann har ødelagt vannforsyningene), telt, tepper og mat. Myndighetene har lovet å hjelpe, men det vil ikke skje på lenge, for byråkrati og korrupte tjenestemenn legger hindringer i veien for å avhjelpe de mest grunnleggende behovene». Selv i de mest desperate situasjoner beriker altså korrupte ledere egen person, familien, klanen eller egen etnisk gruppe.

Hva bør du gjøre? Fortsett å gi penger til frivillige organisasjoner, samtidig som du engasjerer deg i korrupsjonsbekjempelse. Det er ikke urimelig å trekke frem korrup-

sjonsrisikoen. En gigantisk humanitær operasjon er på gang. Det er realistisk å anta at en stadig større andel av hjelpen havner på gale hender. Men risikoen er ikke like stor i alle sammenhenger. Nødhjelp som ytes gjennom frivillige organisasjoner har klare fortrinn fremfor statlig nødhjelp. Internasjonale hjelpeorganisasjoner samarbeider gjerne med lokale krefter som yter hjelp direkte til befolkningen, og ikke via lokale byråkrater. Det gir økt sikkerhet mot misbruk av nødhjelpen. Lokale krefter kan bedømme behovet, og ikke overlate vurderingen til lokale tjenestemenn.

I HUMANITÆRE krisesituasjoner som denne er det et stort internasjonalt press på at nødhjelpen når befolkningen som tilsiktet. Verden følger med og krever innsyn i bruken av midlene, krever tiltak som forebygger korrupsjon. Ikke minst når nødhjelpen faser ut og den langsiktige bistanden faser inn, er det erfaringsmessig en del lokale ledere i noen land som søker å berike seg. Givere bør gi klekkelige bidrag til hjelpeorganisasjonene, og følge godt med i bruken av midlene.

Fariseisme

Om arresterte terrorister som fangenskap i fengslet frister, sa Bush: «De planla mord!»

Og hva med buskmanns egne planer, som vei til folkemordet baner? Han er mere blid enn Georg aner.

Som Ibsen sa: «I anelsens mangel, har mannen med hoven sin beste engel!» Hvor selvkritikken ei benyttes, og det ei etter sannhet lyttes, vil løgn og sannhet lett forbyttes.

Et buskmann-EGO finnes i oss alle, som daglig vil henfalle til å by Herren tross – når noe ikke passer oss.

Hvor stor er «bjelken i ditt øye?» Som innsyns-hinder: For det høye – og selvinnsikt du bør fordøye; og for vår godvilje å tøye, og oss for Herrens vilje føye?

Svein Otto Hauffen

Mangel på fornuft

I TV kommer nå spørsmålet om befolkningen ikke lenger kan ha tillit til å få hjelp når man ringer 113. Selv fikk jeg ikke hjelp da jeg ringte i høst.

Det synes helt opplagt at personer som vår forsvarsminister Krohn Devold, misbruker våre penger på en måte, som vårt storting ikke lenger kan akseptere.

Det må få konsekvenser, og det uten fallskjerm, tvert imot, hun burde få en klekkelig bot.

Et tragisk eksempel, som nå kommer frem i media, (det er nesten rart at de ikke klarer å skjule dette), har en gutt på 9 år nesten mistet sin

hånd.

Dette er ikke et enestående eksempel på mangelfull fornuft, vi har mengder, men våre ministere hjelper hverandre, slik at de skal gå klar. Vår kjære venn Knut Johansens tragiske dødsfall her i Tønsberg, er et enda verre offer på mangel på fornuft.

Det synes opplagt at når man bruker som unnskyldning at det ikke et nok penger, så kan da ikke Krohn Devold få lov til å fortsette. Er det slik at våre politikere er fredet?

Når hun misbruker nesten 1000 millioner kroner, så er ansvarsfraskrivelse det eneste resultat. Når en

stakkars man lurte unna noen tusenlapper fra moms-systemet får han store bøter og til og med fengselsstraff.

Vår forsvarssjef Sigmund Frisvold stiller korrekt nok sin plass til disposisjon, mens den arrogante minister Krohn Devold ber til og med forsvarssjefen om å stå på til han får sin pensjon, på den tradisjonelle ansvarsfraskrivende måten.!

Kjære velgere, få opp øynene og gjør noe fornuftig ved neste valg!

Tønsberg, den 18. januar 2005
Erik W. Falck – Folkets Røst

Trist griseri

Norsvin går ut og skriver at det å gå inn i EU, vil bli en kostbar prosess for den norske bonden.

Det er vi helt enige i, men problemet med Norsvin, Gilde, Tine og Prior og de norske myndigheter er at de er ikke interessert i å ivareta bondens interesser.

Landbruksdepartementet må forstå at det er på kvalitet at norske bønder kan konkurrere, ikke på kvantitet. Nå så landbruket bare presser på og gir bøndene høyere og høyere kostnader, er de med på å sage over den grenen de selv sitter på. Norge er kjent for å ha god kvalitet på grisekjøttet, så godt at utlandet står i kø for å skaffe seg norske griser til sin produksjon. Og så går Norsvin ut og selger griseunger til USA, og får sikkert noen fine millioner inn i sine lommer, på samme måte som fylkene skal selge vannet til USA. At USA så kommer til å investere med milliardbeløp i polsk griseproduksjon, hvor de har gårder med 100.000 griser og 500.000 griser, er for norske myndigheter helt OK. Om 10 – 15 år vil EU bli overøst med billig grisekjøtt, slik at enda flere norske bønder vil gå fra gårdene sine og bli stående i kø på Aetat.

Vi trenger en ny politikk i dette gudsforlatte landet. Men bøndene er selv for svake, når de lar seg bli ødelagt av sine egne organisasjoner. Men de er som alle andre nordmenn, hjernevasket til å tro at sånn må det være.

Å forby bøndene å kastrere sine griser, som bonden kan bedre en de fleste, er nettopp å ødelegge økonomisk for bonden, og når vi nå ser hvordan vår landbruksminister heller reiser på ferie til Spania, mens han ser dyremishandling på grunn av slett veterinæravtale, så sier det sitt.

Samtidig har stortingspolitikere glemt at de sitter ikke der, slik de tror, i kraft av egen makt, men de sitter der for å representere sine velgere, og skal tjene dem på best mulig måte.

Alle sier at Norge er et høykostland. Men hvorfor er det det? Norge hadde et alt for høyt rentenivå for få år siden, og alle trodde at sånn måtte det være. Nå ser vi at det var bare lureri. Det samme gjelder våre skatter og avgifter. Alle som tror at så høye må de være, er bare lurt opp i stry - eller skal vi si tsynami.

Tønsberg, den 15. januar 2005
Erik W. Falck - Folkets Røst

Søsken er vi alle

Av Armand Edgar Nyhus

Søsken er vi alle
På jorda.
Kva har vi å slåst om?
Spesialisert som verda er,
er di teneste berre ei
av tusener som du mottar.

Kva kan eg gjera for deg,
seier livet.
Sjå all naturen
er eit stort samspel
vi kan hauste av.
Men menneskje tenkjer:
Kva kan eg tene på deg
i kroner og øre.

Tømmermannen frå Nazaret
gjorde ei handling for verda
vi burde tenkje over:
han vaska disiplane
sine føter og sa:
Gjer dere slik med kvarandre,
så skal menneskja ein dag
tene kvarandre.

Tømmermannen sa:
Du skal elska din neste
som deg sjølv.
Eit vanskeleg bod
i vår verd,
der menneskje lærer
gjennom presteskap
og skule,
å sjå forakteleg på seg sjølv.

Tømmermannen frå Nazaret
var den største psykolog
og livsfilosof og sa:
Dykk kan ikkje tene livet,
og samtidig dyrke
den urettferdige mammon.
I dagens verd ville han sagt:
Jorda utplyndras,
det er rovdrift og forgiftning
av jorda for tenkte verdiar
si skuld,
der milliardar
av menneskje som lir og svelte,
for oppdikta verdiar si skuld.

Statane vil ikkje selge billig
til den tredje verda,
dei må ha høge prisar
for å oppfylle sine budsjett,
får dei ikkje det så destruerar
dei overfloden av mat.

Moder Jord lir av galskapen
som har teke menneskjeslekta.
Pengen er blitt ein opphengt
Projeksjon i menneske
Sitt indre.
Når det ser på det levande livet,
Så er det pengene som ubevisst
syner seg fram i menneskjepsyken,
og slik omskapar menneskje
sitt syn på livet.

LEBESBY-MANNENS SPÅDOM

Ifølge en norsk forsker vil en tragedie som rammet Sørøst-Asia med jordskjelv og påfølgende tsunami og tusener av døde, aldri skje her i Norge.

Men andre forskere har funnet at skred har skjedd utenfor norskekysten mange ganger tidligere, noe som har ført til store flodbølger og så her. Dette er imidlertid noen tusen år siden, men dette kan selvsagt skje igjen.

Den berømte Lebesby-mannen kom i sin tid med spådommer som skremte mange. Flere gikk i oppfyllelse, noen ikke. En av hans spådommer som ikke er gått i oppfyllelse er følgende, hentet fra boken om Lebesbymannen Anton Johansen (1858-1928). Her er et utdrag:

"Naturkatastrofer oppsto i flere deler av verden, og i jordens indre begynte flere steder en urolig virksomhet. Store jordskjelv og veldige vulkanutbrudd hjemsøkte de forskjellige trakter av jorden og delvis steder som tidligere alltid har vært forskånet.

Da jeg hadde sett verdenskrigen og alle de ulykker og lidelser den skulle føre med seg over folkene, ble jeg i ånden ført til landene og kystene omkring Nordsjøen, hvor disse ulykker ble åpenbart for meg. Et av de første navn jeg hørte i forbindelse med jordrustelsene var Island, men om det var her eller på bunnen av Nordsjøen som ulykken hadde sitt opphav, kunne jeg ikke oppfatte så nøye. Jeg ble svært forundret, da Herren nevnte disse steder, for jeg visste jo at dette ikke var den trakt på jorden der vulkaner og jordrustelser pleide å forekomme. Men Herren nevnte navnene med bestemthet flere ganger og at jeg virkelig ikke hadde tatt feil, forsto jeg enda mer da jeg straks etter fikk se hele ulykken og de plasser som ble hjemsøkt av denne. Ulykken rammet alle Nordsjø-stater, men intet land ble så hårdt hjemsøkt av den som England. Røsten sa meg også at ulykken skulle komme for Englands hovmod. Det hvilte skumring over samtlige Nordsjø-stater, og ingen stjerne lyste på himmelen. Fra sjøen blåste en sterk vind, og i de norske fjell hadde sneen ennå ikke begynt å falle for året. I ånden ble jeg ført til traktene ved Trondheim. Jeg sto på stranden og så ut over havet, da med en gang grunnen begynte å skjelve under meg. Husene inne i Trondheim dirret som løv, og et par høye trebygninger falt da stranden styrtet sammen. Straks deretter hørt et veldig drønn ute fra havet og en veldig styrtflod kom rullende med voldsom fart og slo mot fjellveggen. På de lavlente steder fortsatte den innover stranden. Flodbølgen oversvømte store deler av byen og forårsaket stor skade. Store lager styrtet og ble skyllet bort av bølgen. Oversvømmelsene strakte seg langs hele den norske kysten helt fra Sør-Norge og opp til traktene ved Bodø, og jeg hørte navn på flere av de byer som ligger her."

Denne spådommen tyder på et enormt undersjøisk skred på den norske kontinentalsokkelen. Mange har spekulert i at oljeboringen her kan føre til et slikt skred. DOJ

Ein sprek «gamleredaktør» i sitt 92. år
helsar godt nytt år til alle lesarar.

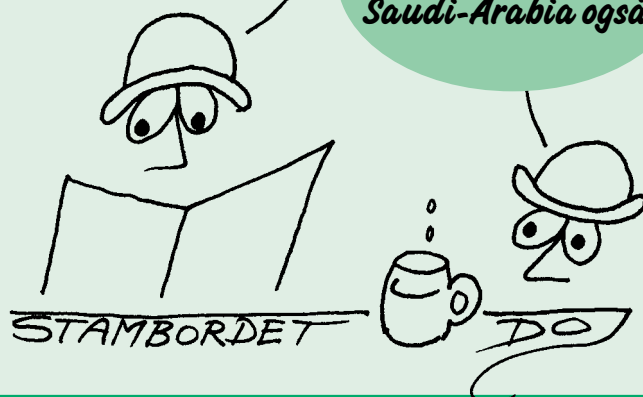
«Vi vet ikke ennå helt sikkert om Bibelen i sine profetier sier noe om EU. Men noen av oss er kommet til den konklusjon at den gjør det.»

Redaktør Finn Jarle Sæle i Norge Idag

—USA er
på de undertryktes
side, sier Bush

— Gjelder
det kvinnene i
Saudi-Arabia også?

Samfunnsliv

Redaksjon og ekspedisjon
6150 ØRSTA

Abonnement i hele Norden
Kr. 500,- pr år
kr. 250,- pr halvår

Annonsepris kr. 4,- pr mm
1. side kr. 4,50 pr mm

Abonnement kan tegnes
ved poststedene eller
direkte i ekspedisjonen

Sats og trykk:
Møre-Nytt, Ørsta